

ständiga i detta mål; vilja vi införa nedanstående Kongliga Resolution,

Kongl. Maj:ts

Nådiga Resolution uppå de Besvär Vagtmästaren J. P. Liljeström i underdånighet anført deröfver, att Stockholms Stads Drätsel-Commission, som erfarit, det stadens Cassa, utom skyldigheten, att underhålla de uti Stadens häkten för brott förvarade fångar, äfven blifvit betungad med underhållskostnad för sådana cessionssökande, som Rådhus-Rätten, med tillämpning af Concours-författningarne, pröfvat skyldige att tråda i allmänt häckte, bland hvilka äfven vore Holzinkaren Moses Marcus, som redan på 4:de året uti Rådstuguhäcket varit förvarad, och hvars Concourstvist, efter hvad Commissionen inhemtat, genom Kongl. Maj:ts Nådiga Dom den 26 April 1820, på det sätt blifvit afgjord, att han vore ålagd, ej mindre att med hvad han ägde samt framdeles kunde ärfva och förvärfva, ansvara Borgenärerne för hela gälden, utan och såsom vårdslösa gäldenär sitta i häckte och njuta daglig fångförtäring, derest Borgenärerne icke annorlunda åtnöjdes, uti skrifvelse till Stockholms Stads Rådstuga-Rätt den 20 Mars detta år förklaradt, att Drätsel-Commissionen hvars åliggande det vore, att från obehöriga kraf värja stadens Cassa, vid ett sådant förhållande funne all laglig anledning redan hafva uphört och således för närvarande äfven saknas, att på Stadens bekostnad vidare underhålla Moses Marcus, hvilken, om hans fortsatta häcktelse vore en yrkad bestraffning, borde öfverlämnas till den eller dem af hans Borgenärer, som ville bestyret derom öfvertaga och underhållskostnaden förskjuta; hvarföre Drätsel-Commissionen anmodat Rådstuga-Rätten, som afdömt Moses Marcus Concoursmål, att låta sig förekalla så Moses Marcus, som hans Borgenärer, och dem om förberörda Drätsel-Commissionens vidtagna Economiska författning förståndiga; öfver hvilka underdåniga Besvär, Öfverståthållare-Embetet, sedan Drätsel-Commissionen blifvit hörd, med underdånigt utlåtande till Kongl. Maj:it inkommit. Gifven Stockholms Slott den 10 Julii 1822.

Kongl. Maj:it har i Nåder låtit sig detta mål föredragas; hvarvid Kongl. Maj:it i nåder finner, att den åtgärd Drätsel-Commissionen, på sätt dess skrifvelse till Magistraten innehåller, såsom en Economisk författning till Stads-Cassans befrielse, att på dess bekostnad vidare i häckte underhålla Inden Moses Marcus, vidtagit, icke tillkommit

Drätsel-Commissionen; hvilken, i händelse den ansett Staden böra från vidare kostnad i detta afseende vara befriad, bordt, för vinnande af en sådan befrielse, å vederbörlig ort derom göra anmälan; och Kongl. Maj:it pröfvar alltså i nåder rättvist Drätsel-Commissionens förenämnde åtgärd att ogilla. Hvilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder. Datum ut Supra.
(L. S.)

Under Hans Kongl. Maj:ts

Wär Allernådigste Konungs och Herres frånvaro
Dess Tillförordnade Regering

FRED. GYELENBORG.

A. G. MÖRNER.

M. ROSENBLAD.

A. C. AF KULLBERG.

M. G. DANCKWARDT.

Resolution uppå Vagtmästaren Liljeströms Besvär, rörande Drätsel-Commissionens Beslut, angående Moses Marcus underhållande i häckte.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Underrättelser från Constantinopel af d. 11 Julii innehålla, att det missöde, som träffat turkiska flottan, verkat såsom ett elektriskt slag på hufvudstaden, Sjelfva Sultanen och hans diwan hafva blifvit rörde därpå, och Lord Strangford, som för icke lång tid sedan hade förklaradt, att han icke vågade föreslå Porten, att skicka en Commissarie för att möta Her Tatischtschew, har genast begagnat den allmänna förskräckelsen, för att erhålla alla möjliga concessioner af Divanen. Om det någonsin varit sannolikt, att förmå Porten till eftergifvenhet, så är det denna gång, och man har under dessa omständigheter förhoppning, att, med Grekernas tillhjälp, den önskade utvägen äntligen blifvit funnen. Man må emellertid icke bedraga sig öfver bevekelsegrunden till eftergifvenheten, i synnerhet med Muselmännernas kända karakter, hvilka, då de en gång blifvit anfallne af förskräckelse, vanligen alldeles förlora modet. — Enligt Turkarnes uppgift var deras flotta före katastrofen vid Chios, sedan den expedition, som utlöpte den 4 Junii, förenat sig med Capudan-Pascha, 55 segel stark, och den 7 Julii bestod den ännu af 35 segel; det felades således 20 skepp. — Må endast den paniska förskräckelse, som nu fattat Turkarne, aldrig upphöra, så är Grekland räddadt. — På Chios äro barbariets verk fullbordadt! — Så snart himlen d. 19 Junii gaf återskenet af flottans brand,

hade barbarerne i första raseriet till mastixbyarne och mördade omkring 20,000 kristna, hvilka, såsom man redan känner, alla förut hade nedlagt vapen på de europeiske Consulernes inrådande. Rysliga voro de där förnyade mordscenerna. Så snart denna fega grymhet var fulländad, skyndade de fleste Asiater hem, intagne af förskräckelse öfver flottans olycka. Napoli di Romanias och Athens fall var känt i Constantinopel, äfven som en seger af Perserna. — Den 5 Julii bragte Asiaterne 780 blomstrande slickor, från 13 till 17 år till Tschesne, hvilka bundne med rep fördes på slafmarknaden, dels till Smyrna, dels till det inre af Asien. — Ett ögonvittne försäkrar, att dessa varit de utvaldaste af slickorna på Chios, och att hela skaror under vägen omkommit af hunger och elände. Några kristna gossar, ända från 7:de året, skonades, för att upfostras i Islamismen. — I Thesalonich var den nye Paschan ankommen d. 9 Julii med 9000 man, hvilka genast marscherade emot Larissa, för att förstärka Chorschid-Pascha.

Spanien. Konungen har igenom ett beslut af d. 20 Julii förklarad sjunde militär-divisionen (Catalonien) i krigstillstånd, och förordnat att densamma skall militäriskt besättas af en operations-armée, hvars general en chef skall äga all den oinskränkta, genom Cortes' beslut af d. 6 Jan. 1813 bestämde makt; till denna post har Konungen utnämnt Mariscal de campo D. Franc. Espoz y Mina. — Konungen har antagit justitieministern Garelis demission. — Man läser en ganska kraftfull föreställning af 48 Cortes' deputerade af d. 22 till den permanenta deputationen, däri det yrkas på epuration i alla offentliga embeten, aflägsnande af alla utländningar från Spanien o. s. v. Denna föreställning vill angifva en faction, som skall vara den farligaste af alla, och som vill till väga bringa modificationer i författningen m. m. Den permanenta deputationen har fordrat aflägsnandet af flera utaf konungens hofstat. Konungen har lofvat, att sådant skulle ske, om deputationen ville nämna personerna. — Konungen har vägrat, att vara närvarande vid tjuvfäkningen, och ämnar i Augusti begifva sig till la Grauga, men icke till Sacedon, i hvars granskap insurgenter befinna sig. — Clubben de l'Anillo, bestående af 1812 års partimän, hvaraf de bära namnet Anilleros, har upplöst sig till stor glädje för Comuneros, som beskyllade densamma, att söka bereda uprättandet af tvänne kamrar. — Efter de senaste händelserna hafva öfver allt i Spanien provincial och nationalmilisen blifvit satt

i verksambet. Som man emellertid besinner sig midt i skörden, så öfvertaga de obehäpnade inbyggarna frivilligt den tjänst, som de behäpnade äro hindrade att förrätta. — Enligt bref från Barcelona skall gula febern åter där hafva visat sig. En sjöman och dess dotter, som återkommit från Havana om bord på det spanska, sedan förra året under det dubbla namnet Josephina och Tailla-Piedra kända skeppet, skola hafva blifvit angripne af denna febern, sedan de redan återvändt med nämnde skepp från Mahon, dit de blifvit förviste till quarrantaine. Man har genast låtit bringa dem till lazarettet och förhindrat all gemenskap med dem; men det är att befara, att det är för sent.

Frankrike. Den 6 Augusti slöto de deputerade discussionen öfver utgiftbudgeten och började att discutera inkomstbudgeten. — Hr. Girardin yrkade (förgäfvades) på uphäfandet af afgiften för pass; före revolutionen existerade inga pass; nu föröfvades det vilkorligaste tyranni med deras utdelande. Inrikes-ministern hade afslagit honom meddelandet af den tryckta föreskriften häröfver till prefecterna, på det han icke skulle erfar, att auctoriteterna "måste utforska de resandes sedlighet, politiska upförande och de bekanta eller förmodade skälen till resan" och därom afgifna berättelse, förrän de våga meddela pass, endast att resa i det inre. Det feltes ännu endast, att man, likasom i skräcktiden, behöfde sådana pass, för att gå ur en section af hufvudstaden till en annan. En Maire uti en by hade rent af vägrat att meddela pass åt landfolk, "som icke tänkte väl," nämligen icke efter hans mening. För öfrigt kunde man blifva arresterad och skymfligt behandlad, om man hade pass eller icke; hvarpå han anförde vidlöftiga exempel rörande Officerare, och nämnde dessa vid namn. En man af hans bekanta hade, för att bekomma ett pass till Tyskland, måst förklara, hvad han hade där att göra, nämligen att indriva räntor, och till och med upvisa obligationerna, på hvilka detta skulle ske; så att man, för att få resa, först måste uppgifva sin förmögenhet. Han updrog en ryslig parallele med det liknande förfarandet under Jacobinska tiden i detta hänseende. — Ultras kallade allt, hvad hvad han påstod, osanning och förtal. — Inrikes-ministern sade: I förvaltningen råder icke hat eller partiskhet, därpå vore ju den talfrihet, som råder i kammaren och journalerne, det bästa bevis. — De liberala fordringarna blefvo slutligen förkastade. Sessionen d. 5 hos de deputerade var högt märkvärdig därigenom, att Hr. St. Aulaire utvecklade en af honom för-

att ingifven proposition: Att General-procuren-
ren vid tribunalen i Poitiers skulle kallas för
kammarens skrank, för att straffas såsom skyldig
till grof förolämpning emot de deputerade." På
presidentens föreställning, att discussionen häröfver
fordrade största lugn och värdighet, emedan icke
blott en lagstiftande utan en domare-act (för för-
sta gången) äskades af kammaren, gick discussionen
för sig med tämmelig fattning, uptog hela sessionen
och slutade därmed, att propositionen afvis-
tes genom föregående frågan med 226 röster emot
127. De deputerade hade på commitéens förslag
företagit sig en reduction med budgeten för de in-
dierecta utgifterna af 100,000 fcs uti förvaltnings-
kostnaderna. General Lapoye fordrade, att öf-
ver 600,000 fcs skulle utstrykas af förvaltnings-
kostnaderne för loteriet, och anförde öfver hufvud
de redan kända grunderna emot detta inkomst-me-
del. "Förgäfvos säger man, att de som här rui-
nera sig, skulle ruinera sig på de utländska lote-
rierna. Gålve Frankrike endast efterdömet af up-
häfvet, så skulle de andra nationerna efterfölja
det, och den heliga Aliancen skulle visa folken en
verklig välgerning, om hon befriade dem från den-
na plåga". Härföre ville Ultras med stort larm
hafva honom kallad till ordningen för dagen, men
presidenten kunde icke finna, att han därifrån aflägsnat
sig. En division bestående af linieskeppet Colosse, fre-
gatterna Guerrière och Thetis och Corvetten Echo,
har utlupit från Toulon under befäl af contreadmi-
ral Hamelin, en annan division, som utgöres af
linieskeppet JeanBart och briggarne Silène och Gé-
nie, afgå från Brest, för att stöta till den förra.
Alla dessa skepp skola kryssa vid de barbariska
och Italienska kusterna, och sedermera i Septem-
ber åter förena sig i Brest, hvarifrån de uti åt-
skilliga riktningar skola afgå.

England. Den 5 Augusti framförde Gene-
ral Gascoigne en petition af Liverpooler-handlan-
de, som besvära sig, att regeringen ännu icke er-
känt Columbiska republiken. De föreställa, att
Columbien är en härlig marknad för de engelska
manufakturerna och yttra sin fruktan, att engelska
handeln med detta land snart torde blifva hämmad,
såsom en följd af den politik, som regerin-
gen följer, sedan, såsom de erfarit, en af denna
republik befullmäktigad agent tillkännagifvit alla
europeiska regeringar, att efter förloppet af en viss
tid handeln dit endast skulle blifva sådana stater
tillåten, som erkänt dess sjelfständighet. Genera-
len anmärkte, att denna senare omyndighet hade
upväckt stor farhåga ibland Liverpools handlande,

hvilka icke mer visste huru de skulle förhålla sig,
och fruktade för att sända fartyg dit, där de kan-
ske skulle finna hamnarne stängda för sig. Det
kunde icke vara någon tvifvel underkastadt äns-
skönt intet offentligt däröfver blifvit kungjordt,
att Columbiska ministerens notification äfven skedd
till engelska regeringen, men den politik, som re-
geringen härvid följde, tycktes honom strida emot
landets sanna intresse. Det tycktes, som om en-
gelska sjöfarten i Westindien skulle gifvas till pris
för sjöröfvarne, blott därför, att dessa voro Spa-
niens undersåtare och begagnade dess flagga; och
att nu, då engelsmännen kunde tillägna sig den så
oselbart fördelagtiga handeln med Södra America,
densamma af andra skulle borttagas, emedan någon
hemlig öfverenskommelse med andra hof, den man
kallar den heliga aliancen, binder regeringen, att
icke erkänna dessa stater, till dess Spanien först
erkänt dem för sjelfständiga. Han hoppades, att
parlamentet skulle inse, att landets röd skuldo
ökas, om denna handelsgren ginge förlorad. Hans
afsigt vore, att genast i början af nästa session
förebringa denna sak. Verkligen hade äfven mi-
nistrarnes försumlighet i detta hänseende varit or-
saken, att updragen för denna verldsdel icke blefvo
utförde. I den politik, som Spanien följt under
60 år emot England, såg han ingen ting, som
kunde rättfärdiga ministrarne däri, att de up-
offrade en så vigtig handelsgren åt en pièce af
diplomatisk etiquette. Spanien hade sjell icke för-
farit så ömtåligt, då det understödde Englands up-
roriska Amerikanska colonier med skepp och pen-
ningar o. s. v. H:r Lushington: han trodde, att,
då det rätta tillfället komme, att utveckla den
af ministrarne följda gång, den tappre Generalen
skulle medgifva, att regeringen icke gjort sig skyl-
dig till någon församlighet, utan tvärtom, att den
gjort allt, hvad den bordt göra. — Petitionen kom
att ligga på bordet och skulle tryckas, sedan Ge-
neral Gascoigne anmärkt, att den vore undertecknad
af alla, som i Liverpool handlade på Södra Ameri-
ca. Han framlade en dylik petition från de hand-
lande och ull-manufacturisterne i Leeds. — Sir Ro-
bert Mends har på afrikanska kusten utfört en
glänsande vapenbragd. En hel eskader af sex ar-
merade fartyg, sysselsatta med den rysliga slaf-
handeln, föllo honom i händerna, sedan den tap-
pert blifvit angripen af 150 matroser med båtarne
från de under hans befäl varande fartygen Iphigenia
och Myrmidon.

COURIEREN

Måndagen den 26 Augusti.

Åter om lärdom och embetsmän.

En tidning, som en längre tid sysselsatt sig med hvarjehanda politiska betraktelser öfver Svenska regeringssättet och representationen, har i ett af sina sednaste blad yttrat sig om den högre bildningens ej blott onödighet för, utan äfven oförenlighet med medborgerlig verksamhet och i allmänhet alla andra omsorger än vetenskapslifvet. Den högsta graden af bildning, säger han, kan endast finnas hos några få individuuer, som däråt egna hela sitt lif. "Den högre bildningen utesluter alla andra omsorger, alla andra intressen än vetenskapernas; den gör oskicklig till alla för dem främmande befattningar, och i synnerhet till vårdande af statens angelägenheter."

Detta är just den samma ömkliga lära, som vi så ofta redan omtalat, denna lära om vetenskapernas eremitiserande, som frambragt så mycket ondt, i det hon inbillat de lärde, att de äro af ett finare, högre väsende, som ej bör sänka sig till denna världen eller bry sig med sådana småsaker som fäderneslandet, och statsmännen eller de därtill ämnade, att lärdomen är en öfverflödsvara. Det har dock fönnits en tid, då den aldranhögsta lärdomen just studerades af statsmännen; och dessa statsmän voro ej sämre för det, tvärtom kanske något dugligare än många nutidens statsmän, som sökt omsorgsfullt afhålla sig från den för politiken skadliga örten, lärdom. Huru många af dessa sednare framdrager man, hvilka äro jemnförliga med en Baco af Verulam, en Morus, en Polus, en Machiavel, en Oxenstjerna, en Grotius, en Heinsius, en Aeneas Sylvius, m. fl.? Alla dessa voro vetenskapsmän; de flesta vetenskapsmän af första rangen, sådana grundpelare, på hvilka vetenskapernas republik haft sina ögon fästade och som i dem gjort revolutioner och epoker. Nu vill väl författaren påstå, att den högre bildningen gjort dem oskickliga till alla för vetenskaperna främmande befattningar, och i synnerhet till vårdande af statens angelägenheter??

Och sedan alla de nyare exemplen: en Johannes von Müller, en Cbaptal, en François de

Neufchateau, en Cuvier, en Franklin, en Galatin, en von Suchtelen, och en nästan oräknelig mängd af män med hög vetenskaplig bildning, hvilka visat, det de icke varit oskickliga att sköta "statens angelägenheter" i regeringsärenden och politik. Detta uttryck, Statens angelägenheter, innefattar dessutom icke blott politik och regering, utan äfven hvarje embetsmannabefattning. Huru mycket ännu större antal af verkliga vetenskapsmän skulle man då icke kunna upleta, som skött statens angelägenheter!

Longum per præcepta iter, breve per exempla, heter ordspråket. I stället att åter uprepa de många skäl, på hvilka det är tydligt, att vetenskaperna, äfven i deras strängaste och mest abstracta mening, skärpa det goda hufvudet och göra det dugligare till allt (fast de kunna förvirra svaga hufvud och däraf göra så kallade läsvurmar, odugliga till allt), hafva vi här tagit genvägen att bevisa med exempel, dem förf. svårligen lärer kunna jäfva. Och vederlägga honom ansågo vi mödan värdt, då de anförda orden icke utgöra ett förhastadt uttryck, utan fast mer temat till ett långt raisonnement.

Orsaken, hvarföre han kommit på det besatta yttrandet, framlyser i ett annat, så lydande: "Den regent eller statsman, som helt och hållet fördjupade sig i vetenskapernas studium, skulle vara lika oskicklig, som den hvilken saknade all vetenskaplig odling". Denna sats är sann, men slutsatsen är falsk. Det där helt och hållet tyckes hos författaren betyda detsamma som alltid. Vetenskapsmännen kan duga till världsliga göromål, men dessa få icke sammanblandas med dem. Han kan hafva offrat sig i ungdomen (och temligen långt in i mannaåldren) helt och hållet åt de djupa forsningarna, han kan tråda ur dem in i det verkliga lifvet; han kan lika fullt odla sin gamla bekantskap med dem, ty de blifva för honom, hvad nöjen äro för en annan, en recreation mellan arbetet. Huru många exempel hafva vi ej sett på män, som sålunda frän vetenskapernas uteslutande omgång ryckta in i det verksamma lifvet, skulle kunna återgå till katedern, utan att synnerligen hafva förlorat tråden af vetenskaperna. Vi erkänna, att härtill fördras ovanliga natuvgåfvor och ihärdighet; men man har sett dylikt, och skulle kanske

kunna få se ännu mer — om icke just samma lära, som förf. drifver, motarbetade det.

Det är icke nyss man begynte vilja göra de högre vetenskapernas idkande till ett eget skrä, som icke fick gripa in på andra skrånens område; en period inträffade, något sednare i vissa länder, men något tidigare i andra, då man begynte, trötad af den långsamma latinska upfostran, upfinna ett slags mellansort, som utan för mycket besvär och ledsnad skulle kunna meddelas de barn, hvilka bördens bestämt till embetsmän och hvilka förut näst genomgå så skarp lärdomskurs som någon annan. Man hade ej hjärta att se dem plågas vid boken, man illfånades att få dem snart i åtnjutande af de rättigheter, som deras börd gaf dem. Då upfans en sorts upfostran, som kallades human, eller hvad man behagar, och skulle bestå i en yttlig kännedom af några vetenskapers resultat, i de mest praktiska kunskaper, i saker, som förr i lärdomsperioden ansågos för så obetydliga, att man ej nedlät sig att däri examinera den belästa man (ty barn kommo då ej i fråga), som ämnade sig till statens tjänst. Man föregaf såsom skäl, att man sett några bokmål, som på sina fem fingrar känt Grekland, Rom och Arabien, men icke sitt fädernesland; därför skulle den upväxande plantan vaktas för auleduningen till dylik galenskap och blott upammas i kännedomen af det närvarande, af det hvare man med händerna kunde taga och hvarmed man dagligen komme ott sig befatta. Af språk skulle man ingen ting lära för språkstudium i allmänhet eller för att förvärfva en ljus blick in i allt hvad som rörer människans förmåga att yttra sina begrepp; man skulle endast lära, hvad som fordrades, för att skriva och tala om hvardagsaffärer. Af de egentliga vetenskaperna skulle man inhämta så mycket, som förslog till husbehof; krigaren behöfde ingen annan vetenskap än matematik, lagkarlen ingen annan än några resultat af den filosofiens gren, som kallas naturrätt, o. s. v.

Allt intresse för en högre bildning måste försvinna, sedan dessa grundsatser blifvit allmänna. Satirici hade länge öfvat sin bitterhet på pedanter och bokmål. Att instämma i detta grin fann man beqvämt och roligt; men man förmädde icke eller ville icke göra den skillnad, som de satyriske författarne gjort, mellan den sanna humana vetenskapsmannen och pedanten, man skar alla lärda öfver en kam; att vara lärd ansågs genast att vara en för alla världsliga göromål och all verksamhet oduglig varelse. Man kunde ej på bättre sätt ursäkta sin egen okunnighet.

Å andra sidan begynte de lärde isolera sig från ett släkte, hvars halfbildning de med skäl förakade. De insupo likväl oförmärkt den tron, att de sjelfve verkligen voro odugliga till världsliga och medborgerliga sysselsättningar. Detta smickrade makligheten. De inbillade sig stå på en högre punkt i andans verld än alla andra, och trodde sig förlora på hvarje contact med andra människor än lärda, och andra göromål än lärdom. Här af kom denna redan ofta anmärkta trängtan att instänga de egentlige lärdoms sätena inom småstäder, denna öfvertygelse, att lärdomens idkare böra omgärdas med isolerande immuniteter och privilegier. De högre vetenskaperna skulle skrindläggas, såsom relikier, den profanum vulgus endast på afstånd fick tillbedja.

Denna korta framställning, som hvilat på fullkomligt historisk grund, förklarar lätt, huru dylika satser, som de af förf. yttrade, kunnat upkomma. Han leder sig därifrån till ett resultat, som man kunnat vänta sig, i afseende på den föreslagna förändringen i representationen, att deputerade från Universiteterna och Wetenskaps-Akademien skulle införlifvas med Presteståndet. "Den samskyldiga lärdomen, säger han, har på Riksdagarna intet att skaffa". Nej, visserligen icke, så vida lärdomen är skrä; ty skrån i allmenhet borde icke hafva något på riksdagen att skaffa. Men lärda män torde böra hafva något där att skaffa, fastän icke såsom särskilda lärdomens representanter. Ty den samskyldiga lärdomen är statens egendom, men icke ett eller flera instituters; staten bör icke sakna dess verksamhet vid den största af sina angelägenheter, lagstiftningen. Det är verkligen svårt att begripa, huru man ens kan falla på en motsatt tanke.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Enligt underrättelser från Thessalonik af d. 8 Julii hade Grekerne i Katharina i Thessalien, under Kapiten Diamantis anförande, utrustat en expedition, som satte öfver hafsviken vid Thessalonik, öfverrumplade det af Turkarne förledit är eröfrade Kassandra och nedergjorde alla Turkar därstädes. Så snart den nye Ståthållaren erhöll underrättelse om denna viktiga diversion, inställde han sin marsch emot Larissa, där han ville bringa Chorschid-Pascha hjälp, och anträdde återmarschen till Thessalonik. Skulle än Diamanti icke kunna hålla sig i Kassandra, så är det likväl en beun-

dransvärd djerfhet, att med 1500 man företaga sig att agera i ryggen af det folkrika Thessalonik. Chorschid-Pascha hade firat Bairamsfesten i Metzovo, och hade därpå d. 24 Junii anländt till Larissa. — Från Odessa skrifer man, att många fartyg dit ankommit från Constantinopel; handeln med denua hufvudstad hade åter blifvit liflig. De olycklige grekiske flyktingarne öfvergifva nu i hoppar ryska staterne. De äro i det olyckligaste tillstånd. Men underrättelserna från Peloponesos och om Capudan-Paschas död lifvade likväl deras mod så mycket, att 185 Hydrioter och Spetzioter i Odessa genast beslöto, att sälja sina fartyg, och till fots anträda den långa vägen till Ancona, (ty i Trieste blifva de icke emottagne). De hafva redan passerat gränsen och försäkra, att ännu 2000 Greker skulle komma efter dem, alla färdiga att till fots tillryggalägga den långa vägen hem. — Greker, som från Seres och Bitolia inträffat i Lazarettet i Semlin, tala ganska fördelagtigt om Grekelands belägenhet. En aktningvärd andlig säger uti ett med samma lägenhet ankommit bref: Varen lugne öfver vårt öde, det trehundraåriga band, som förenade oss med våra trosförvandter i Europa, är för evigt sönderslitet. De voro oss hjälp skyldige, vi hade fem gånger sedan eröfringen af Turkarne för dem upoffrat vårt hjerteblod, och hafva hvarje gång blifvit öfvergifne. Vårt blod strömmar lifligare i ådrorna, än det kallare i Norden, och Guds Allmakt har visat sin förmåga. Alldrig har denna ögonskenligare yttrat sig, o. s. v. — I Jassi hade den 20 Julii en af Seraskierne Mehmed-Pascha till de Moldaniska Bojarerne utfärdad Buguruldi blifvit kungjord, rörande den hittillsvarande Kaimakans Stephanaki Wogorides afsättning, emedan hans upförande i landet gifvit anledning till ständiga klagomål. Dagen därpå följde kungörelsen af en storherrlig firman, i kraft hvaraf den nu i Constantinopel varande Moldauiske deputerade Johan Stourdza utnämnes till Hospodar i Moldau, och landets regering updrages åt honom. — Till Smyrna har Consul Digeon d. 18 Junii ankommit med 60 personer, som hade flyktat till hans consulatshus. — På Cypern skola, enligt tidningen le Spectateur, de i det inre lägrade egyptiska trupperne gjort upror, och plundrat turkiska och grekiska byar om hvarandra och äfven till en del staden Larnaka, där likväl den franska commendanten de Rigni hade hållit dem tillbaka. Två consulat hade måst lämna sina boningar, men det fransyska hade försvarsmedel, och det goda förståndet emellau consuln, Hr. Méchain och den egyptiska befälhafvaren lät hoppas

det bästa. Det hade redan lyckas att bortsända några hundrade af de uproriske. — Alla Alis barn och barnbarn äro nu döde, med undantag af Hussein, son af Alis son Muktar-Pascha, som Salio-terna hade såsom gisslan af honom, och som detta tappra folk troget bevarat. Chorschid-Paschas Horem skall nu utlämnas till honom emot det att han återlämnar den helleniska gisslan, öfver 120 till antalet, som Ali-Pascha höll innesluten i fästningen uti sjön. — Enligt bref från Alexandria skulle Paschan, genom uptäckten af ett mordanslag emot hans lif, faunit sig föranledd, att hastigt sätta i verket den länge tysta föresatsen att undandraga sig Portens öfverherrska. — På börsen i Trieste har följande depeche af d. 20 Julii från Kejslerliga Österrikiska Hofkrigsrådet, till befälhafvaren öfver Kejslerliga flotiljen i Levanteu, blifvit officielt kungjord: "Från Corfu och Trieste har den oangenäma underrättelse ingått, att de grekiska insurgenterna understätt sig förklara alla ottomaniska rikets kuster, som icke äro i deras våld, uti btokaditillsänd, och att de till följd af denna förklaring till Mesolongi uppbragt några österrikiska handelsfartyg med deras besättningar. I anledning af dessa våldsamheter, som blifvit föröfvade af en regering, hvilken ingen makt ännu erkänt, har vår ministere utverkat, att engelska och franska befälhafvare öfver eskadrar, som äro stationerade i de levantiska farvattnen, erhållit ordres, att utan skilnad till flaggan, med våld skydda alla handelsfartyg, som skulle finna sig utsatta för lika fara, och det är ministèrens afsigt, att den af österrikiska befälhafvaren commenderade eskadern å sin sida likaledes bidrager till utförandet af denna åtgärd. Jemte det Krigshofrådet meddelar Eder denna viktiga underrättelse, anbefaller detsamma er, att sätta er i relation med de engelske och franske befälhafvarne, så väl, för att befria nämnda österrikiska fartyg, som blifvit upbragta till Mesolongi eller andra orter och där kvarhållas, som för att skydda alla andra fartyg, hvilka under sin fart kunna hotas af samma fara. Då Krigsrådet lemna er detta viktiga uppdrag, håller detsamma sig öfvertygad, att det, genom redan omnämnda gemensamma öfverenskommelse och de uplysningar, som befälhafvaren kommer i tillfälle att inhämta af General-Consulerna, skall lyckas tvinga insurgenterna, att afstå från de tagna villkorliga och olagliga åtgärderna; äfven som att försäkra vår handel om det skydd, som tillkommer densamma." — Såsom man redan känner, hafva Grekerne af aktning för Österrike åter frigifvit de till Mesolongi uppbragta fartygen.

Spanien. Från Perpignan skriver man under d. 31 Julii: Spanska insurgenternas nederlag vid Vich bekräftar sig. Det är säkert, att de utom Urgel till närvarande ögonblick icke haft någon plats i sitt våld, som kunnat göra motstånd, men ehuru obetydande detta fäste än må vara, så har det likväl gifvit dem tillfälle, att längre uppehålla resningen, än annars skulle skedd. Sedan de först d. 15 blifvit slagne på slätterna vid Vich, hade de förenat alla sina band, till antalet öfver 10,000 man, och gjorde d. 18.de ett nytt angrepp på denna platsen, som var besatt af General Milans med constitutionella trupper, men kunde icke uthålla infanteriets eld, som, änskönt mindre talrikt, med lugn afvaktade anfallet; utan kastade till större delen bort vapnen efter första salvan, och misshandlades illa på deras flykt af kavalleriet. En i Barcelona allmängjord berättelse säger vidare, att General Milans och Brigadieren Carrillo den 22 upbrutit med två divisioner emot Rutoria de Gurb. där Misas, Taragona och andre Bandehefer väntade dem; men att deras folk äfven denna gång vid första anfallet, för att icke uphinna af kavalleriet, hade flydt och beslutit att klättra upp för det rysliga berget Pui de Gurb, dit infanterier förföljde dem. På samma tid skall Trappisten hafva framryckt emot Vich från Terradel, men general Milans med en del af trupperne tagit emot honom och efter en obetydlig träffning uttagit positionen vid St Marci eremitage, hvarifrån Trappisten dragit sig tillbaka till Terradel; äfven som Misas till S. Boy de Llusanes. -- Hr. Calatrava fortfar att vägra att emottaga portefeullen för det inre. Konungen, som änteligen antagit Hr. Martinez de la Rosas demission såsom Minister för utrikes ärenderna, vill icke bifalla denna vägran, och en ny kurir har blifvit skickad till Hr. Calatrava. -- Genom ett Kungligt decret blifva 15 bataljoner provincial-milis (dessa 20,000 man, som decreterades af Cortes), satta i activitet; flera däraf äro bestämd till Catalonien. -- Man säger, att den permanenta deputationen betecknat Patriarken. Konungens Källarmästare och förste Stalmästare såsom de personer, hvilka borde entledigas ur Konungens tjenst. Den så kallade patriarken är Archidiakonus i domkyrkan i Compostella, dit han fått befallning att afresa. Öfverste S. Miguel har instämt 35 gardes-officerare, att inom 30 dagar infinna sig för krigsrätten. -- Tidningen Imparcial uphörer. Universal säger: "De fördelar, hvilka d. 7 Julii tillskyndat, äro trenne; 1) Att Imparcial aflidit; 2) Att vi äga hopp, att fransyska cordongen skall blifva dragen vidare

tillbaka; 3) att flera personer troligen skola återkomma från sina villfarelser. -- Konungen far nu mera icke ut under escorte af milis, utan af liniekavalleri. -- Karabiniererne bevakas ännu i Andalusien af sex kavalleri regementur med sex kanoner. Man vill nu veta, att 300 man af de förra upbrutit, att de tagit vägen till Vejer, samt slagit och afväpnat milisen, som förföljde dem, hvarpå landshöfdingen upbådade alla desponibla trupper emot dem. -- Quesada har d. 31 Julii å nyo blifvit slagen; han hade ock flera sårade; ibland de senare Santos Ladron, som blifvit förd till ett lazarett. -- General Eguia säger i Bayonne, att han erhållit befallning, att icke mera afskicka några monderingar och ekiperingsstycken. Franska tidningen Echo du midi gifver följande utdrag af "den royalistiska arméens i Catalonien dagbok" under d. 27 Julii. H. Ex. öfver-generalen D. Josef Valero har den glädjen, att meddela trupperne under hans befäl den till honom i detta ögonblick ingångne angenäma underrättelse, att platsen Mequinenza i Konungariket Aragonien, försvarad af 400 man linietrupper och frivillig milis, blifvit d. 23 Julii med storm utagen af en royalistisk division, som bildat sig i trakten, med det mod och den tapperhet, som utmärka endast Veteraner och de militärer, som blifvit härdade i krigets besvärigheter, hvilket måste fullkomligen öfvertyga los Descamisados, Konungens och religionens fiender, att intet kan emotstå bonjetten. då den föres till den rättvisa sakens försvar, och att hinden alltid skall skydda de spanska härar, som strida för thonens och altarets försvar." -- Den gardisten, som dödade lieutenant Landabaru, har blifvit dömd, att först mista ena tummen och sedan arkebuseras. -- Konungen skall vara sinnad, att på resan till la Granga låta escortera sig af fyra elitecompagnier af nationalgardet. Den permanenta deputationen skall hafva uttryckt den önskan, att resan måtte uteblifva. -- De 13 rodan i activitet satta milisregementur utgöra endast 8000 man. -- Epligt ett med Konungens sanction försedt decret skola hädanefter utrikes endast hållas tre ministrar, tio General-consuler, sexton consuler och sexton vice-consuler. Finansbudgeten för det med d. 1 Julii började räkneår uptager uti utgifter: 664,813,324 Realer de Vellou, och uti inkomster: 599,813,324 Realer de Vellou.

COURIEREN

Thorsdagen den 29 Augusti.

LAGFARENHET.

Man påminner sig de i N:o 90 och 91 af Courieren från Stockholm införda underd. besvär af Pipskäraren Hellgren, som blifvit för ett förment tryckfrihetsbrott dömd och i häkte insatt. Kongl. Maj:ts nåd. Utslag i målet har nu fallit och lyder så:

Kongl. Maj:ts

Utslag, uppå de besvär Tobaks-Plantören Peter Ekman och Pipskäraren E. W. Hellgren, hvar för sig, i underdänighet anført deröfver, att, sedan, uti ett till Stockholms Stads Kämners-Rätt af Tobaks-Plantören Ekman instämmt mål, angående påstådt ansvar å Pipskäraren Hellgren, för det han skall till trycket befordrat en med Ekman fränskilda Hustrus Elisabeth Larssons namn undertecknad och till Justitie Cantzlers-Embetet ställd skrift, hvilken sedermera, den 30 November 1820, medföljt Tidningen Anmärkaren, och innefattat förklenliga tillmälen emot Ekman och flere af de Borgenärer, som uti hans Concurs bevakat fordringar, Kämners-Rätten, genom Utslag den 29 Mars 1821, sig yttrat, och väl ansett Hellgren förvunnen, att hafva låtit föranstalta om tryckningen och utgifvandet af i fråga varande skrift; men, af anförde orsaker samt under åberopande af 2 § 4 momentet, 7 undantaget i Tryckfrihets-Förordningen den 16 Juli 1812, förklarar sig icke kunna, förr än Domaren, som sist dömt uti den rättegång, hvarom skriften handlade, utlåtit sig och pröfvat huruvida åberopandet af det förmente otidiga, anstötliga eller förklenliga, som i den tryckta skriften inslutit, må anses hafva varit nödvändigt eller icke, till uplysning och bestyrkande af sjelfva hufvudsaken, med detta mål taga vidare besättning, hvaremot Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hof-Rätt, hvarest Ekman öfver Kämners-Rättens nyssberörde beslut anført besvär, medelst Utslag den 8 näst derpåföljde Juni, förklarar, att enär den skrift, för hvars befordrande till trycket, Ekman å Hellgren yrkat ansvar, blifvit inlemnad icke till någon Domstol, under där påstående rättegång, utan till Justitiæ Cantzlers-

Embetet, och den omständighet, att skriften angått ett concurs-mål, som, när skriften till bemänte Embete ingafs, efter upgift, ännu berodt på Domarens pröfning, icke kunde föranleda detill, att Domaren, hvilken sist i Concurs-målet dömt, borde yttra sig om nödvändigheten, öfver uti en till annan myndighet allemnad handling införa sådant, som förmentes innefatta förklenliga tillmälen; ansåge Hof-Rätten, det Kämners-Rätten saknat stöd af den åberopade 2 § 4 mom. uti Tryckfrihets-Förordningen, att förklara sig icke kunna med det af Ekman dit instämde mål, uti dess då ägde skick, taga besättning; i anseende hvartill Hof-Rätten, med uphävande af Kämners-Rättens ofvanberörde Utslag, återförvist målet till sistnämnde Rätt, för att därstädes å nyo företagas, samt efter de för Tryckfrihetsmål i allmänhet stadgade grunder och beskaffenhet likmätigt behandlas; samt Kämners-Rätten, efter det i fråga varande mål af sådan anledning derstädes å nyo förekommit, och utsedd Jury eller Nämnd anställt omröstning öfver de till dess besvarande framställda frågor: om den åtalade skriften vore brottslig efter det af åklagaren åberopade Lagrum 3 § 11 momentet i Tryckfrihets-Lagen, eller efter 3 § 12 momentet i samma Lag; af hvilka frågor den senare är vorden med Nej och den förra med Ja besvarad; uti Utslag den 6 September 1821, sig utlåtit, och med åberopande af Nämndens yttrande, frikännt Hellgren från ansvar enligt 3 § 12 momentet i Tryckfrihets-Förordningen, men deremot dömt honom, enligt 3 § 11 momentet, jemfördt med 5 § 15 momentet i samma Förordning och 60 Cap. 5 § Missgernings-Balken, att, för det han omformålde skrift till trycket befordrat, så att den sedermera blifvit utspridd, straffas med Tre månaders fängelse å Götheborgs Fästning, insör Kämners-Rätten göra Ekman offentlig afbön och derförutan ersätta Ekman Rättegångskostnad, med Sexton Riksdaler 32 skilligar Banco, hvarjemo den åtalade skriften komme att confisceras, så har Hof-Rätten, hvars pröfning detta af Kämners-Rätten meddelte beslut blifvit underställt, och der ej mindre Ekman än Hellgren

öfver samma beslut jämväl anført besvär, genom Utslag den 2 sistlidne October, med ogillande af alla de utaf Hellgren väckte anmärkningar i Rättegången, beträffande sjelfva hufvudsaken sig yttrat, att då Hellgren blifvit lagligen öfvertygad, att hafva till trycket befordrat samt låtit kring-sprida den utaf Ekman fränskilda hustru Elisabeth Larsson undertecknade och till Justitiæ-Cantzlers Embetet ingifne, af Ekman nu åtalade skrift, samt den uti vederbörlig ordning utsedde Jury förklarar denne skrift vara brottslig, enligt 3 §. 11 momentet i Tryckfrihets-Förordningen, ansåge, till följd af nyssnämnde Lagrum jemfördt med 5 §. 15 momentet i samma Förordning och 60 Capitlet 5 §. 2 momentet Missgernings-Balken, Hof-Rätten skäligt, det skulle Hellgren, för sin till skriftens utspridande vidtagne åtgärd, böta Tretiotre Riksdaler 16 skillingar Banco, och inför Rätten göra Ekman offentelig afbön, men i händelse Hellgren till böternes gäldande saknade tillgång, komme han, att i stället straffas med Två månaders fängelse å Fästning; och blefve i öfrigt, hvad anginge den åtalade skriftens confiscation samt Rättegångskostnaden, Kämnars-Rättens derom meddelde Utslag gilladt; uti hvilket Hof-Rättens Utslag ändring i underdånighet är vorden sökt af Ekman, med påstående att Hellgren måtte fällas till svårare ansvar, samt af denna sistnämnde åter, under förmenande, det åtskillige Rättegångsfel skola vid målets behandling hafva förelupit, och att han bordt från all slugs ansvarighet i detta mål varda frikänd; hvaröfver Hof-Rätten blifvit hörd; och hafva Hellgren och Ekman hväremot annan öfver besvären i underdånighet sig förklarar, derefter den förstnämnde med underdåniga påminnelser inkommit, med Kongl. Maj:ts Högste Domstol beslutit; Gifvet Stockholms Slott den 25 Julii 1822.

Kongl. Maj:ten har i Näder låtit Sig föredragas dessa underdåniga besvär; och som i frågavarande af Hustru Elisabeth Larsson undertecknade skrift blifvit till Justitiæ-Cantzlers-Embetet inlemnad, innan densamma af trycket utgafs, och det vid ett sådant förhållande, varit, på sätt 2 §. 4 momentet uti Tryckfrihets-Förordningen den 16 Juli 1812 stadgar, en hvar tillåtet, att genom allmänt tryck låta berörde skrift komma till Allmänhetens kännedom; alltså, och då i följd häraf hvad nämnde grundlag, uti 3 §. 11 momentet, innehåller, angående angripelser emot enskild man, icke är till förevarande mål lämpeligt. eller detsamma, på det sätt och i den ordning åtal deruti är vordet

af Ekman anstaldt, bordt till Jurymäns bedömande hänskjutas; pröfvar Kongl. Maj:ten i Näder rättvist Kämnars-Rättens och Hof Rättens uti målet meddelde beslut att ogilla, Tobaksplantören Ekman obetaget, att i afseende på hvad emot honom må hafva uti meranämnde skrift smädeligt eller förklenligt influtit, emot den eller dem som vederbör, vid behörig Domstol anställa den talan, hvartill han kan anse sig befogad, genom hvilket slut vidare yttrande öfver hvad Hellgren dessutom rörande rättegången anmärkt, förfaller. Det vederbörande till underdånig esterrättelse länder.

Under Kongl. Maj:ts Secret

(L. S.)

M. M. ROSBECK.

Utslag uppå Tobaksplantören Petter Ekman's m. fl. underd. besvär.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Förutan skepp och människor skattas den förlust, som flottan lidit genom Grekernes skickliga och förvägna manoeuvre till 18 millioner turkiska piater; förmodligen likväl för högt: Det tyckes som om Grekerna, på höjden af sin triumf, likväl icke unaktlåta den nödiga försigtigheten för att behörigen begagna den. De hålla sig på öppna sjön, kryssa vid Psara och gå någon gång ända till Chios Redd, men undvika hvarje formelig trällning. De äro 55 å 60 små fartyg starke, väl bemannade och försedde. De fatalistiska Turkarna däremot röja den yttersta förslappning och lesa i beständig fruktan för någon ny krigslist af deras sluga fiende. Napoli di Romania belägras till lands och hamnens blockade försvaras på det strängaste. De grekiske kryssarne hafva ifrån hamnen därstädes afvist ett engelskt fartyg, Messenger, lastadt med spannmål från Constantinopel, men utan att i det ringaste tillfoga skeppare eller folk den minsta olägenhet. De hålla sig noga vid det begreppet, att endast på de ställen tillägga sin förklarade blockade gillighet, där de verkligen hafva sin sjömak stationerad till densammans försvar. Från Smyrna hade två brittiska krigsskepp afseglat till Thessalonik, med det uppdraget, att besöka alla grekiska öar, och att där öfver allt, där det skulle kunna vara nödigt, försvara brittiska flaggans rättigheter; händelsen med Messenger räknades likväl icke under denna kategori, och Grekernes blo-

kaderätt är således stillafigande erkänd. — Sedan de stora händelserna i senare hälften af Junii har intet af vigtighet förefallit i Arkipelagens farvatten. Ännu till medlet af Julii månad hade Grekerne icke eröfrat Chios, såsom man utspridt; likväl är nu mera på denna så förhärjade ö endast en turkisk besättning kvar i kastellet; alla andra Turkar hafva afgått till mindre Asien. De senaste underrättelserna omnämna icke turkiska flottans blokade af Grekerna. Däremot förljades det, att nya uaderhandingar åter äro å bana emellan de grekiska cheferne på Hydra med Paschan af Egypten, hvilkas resultat man emotser. Det ryckte gick, att ett stillestånd skulle vara afslutadt emellan nämnde Pascha och grekiska amiralitetet. Enligt underrättelser från Constantinopel skall Porten träffat afvarsamma steg, för att samla en stark här i Macedonien, och låter i denna afsigt äfven trupper från Bulgarien marschera dit. Sannolikt skola ordres äfven afgå till andra corpser vid Donau att aftåga till Macedonien, emedan Porten är säker, att det åtminstone icke i detta år kommer till krig med Ryssland. Porten skall dessutom genom en note hafva upmanat de medlande ministrarne, att förmå ryska hofvet, att draga sina trupper tillbaka från turkiska staternas gränсор. I Constantinopel har Haled Effendi parti en afgjord öfvervigt, men ock många motståndare, som i synnerhet uti Seraljen arbeta på hans fall. Den 13 Julii begåfvo Bojarerne sig i stor pomp till palatset, sedan dagen förut de ibland dem valde Hospodarerne Ghika och Stourdza på utmärkt sätt blifvit emottagne hos Reis Effendi. Begge Furstarne skola erhålla Hospodarnössan i Siliustria. Vid den penningebrist, som de nya Furstarne lida, har Porten icke allensat estergifvit dem den vanliga tillträdesskänken, utan äfven förskjutit hvardera 100,000 piaster. En tatar från Chorschid-Pascha har ankommit till Porten. Han medför den underrättelse, att Grekerne vid Vezierens anmarsch dragit sig till Deband. Chorschid-Pascha anhåller om en firman, som förbjuder hans trupper att göra slafvar. — Bestämda underrättelser innehålla, att flottan återkommit till Dardanellerne, satt sina sjuka i land och tagit om bord annat sjöfolk, som blifvit prässadt från landet och där liggande fartyg. Man tror, att flottan afseglat till Morea. — Man talar om ett stillestånd emellan Perserne och Turkarne på tre eller fyra månader. — En Chascki har med två Bostandehis afgått till Asien, för att, såsom man förmodar, kalla Chosrew Pascha till Constantinopel. Denne Vezier bestämnes sedan någon tid till Capudan-Pascha, eller, såsom man

hviskar, till Stor-Vezier. Hans personliga fiender, Haled Effendi och Beber Baschi, sägas hafva velat afvärja hans kallelse, men Storsultanen har yrkat den. — Det har blifvit förbudet, att sälja andra Chioter till slafvar, än sådana, hvilkas ägare kunna förete ett betyg af Vahid-Pascha, utställt på den tiden, då Chios intogs.

Spanien. Genom ett kungligt decret har följande blifvit förordnad öfver Spaniens tillkommande diplomatiska förbindelser med främmande stater, Art. 1. Spanska nationen skall hädanefter underhålla 13 legationer och 16 Legationssecreterare vid främmande hof: Berlin, chargé d'affaires med 80,000 Realer; Köpenhamn likaledes; Constantinopel chargé d'affaires med 100,000 Realer; Dresden chargé d'affaires med 80,000 Realer; Förenade staterne, befullmäktigad Minister med 220,000 Realer; London, Minister med 360,000 Realer; Lisabon, Minister med 200,000 Realer; Rom, minister med 160,000 Realer; Paris, minister, med 300,000 Realer; Nederländerne, chargé d'affaires med 100,000 Realer; Ryssland likaså; Stockholm, chargé d'affaires med 80,000 Realer; Wien, chargé d'affaires 100,000 Realer. Art. 2.) Likaledes skola 10 General-Consulater bestå i Alexandria, Algier, Rio Janeiro, Tripolis, Genna, Hamburg, Neapel, Smyrna, Tanger, Tunis. — Insurgenterna under Quesada, som efter General Lopez Banjos' afresa blifvit nog djervva, att rycka in i det inre af Navarra, hafva blifvit tillbakakastade i sina forskansningar vid Irati, änskönt de verkligen öfver allt visade sig med öfvermakt, man säger, fem emot en. Den constitutionella arméen har änteligen framträngt och står nära intill Irati vid Ochogarria. — Regeringen har afgjort de uproriska gardernas öde. De skola samteligen (med undantag af dem, som blifvit författningen trogne) häri inbegripne de två bataljonerne, som fingo aftåga med sina vapen, uplösas, och soldaterna fördelas på andra regementen. Officerarne njuta sin lön. Från alla dessa äro likväl naturligtvis de undantagne, som blifvit ställda under anklagelse. — Sedan den permanenta deputationen förklarar sig emot regementet Almanzas af konungen befallda bortstieckande, församtades ministrarne, och conseljen, i hvilken befallningens återtagande beslöts, varade några timmar. — Konungen önskar resa till la Granga; men ministrarne råda honom att fara till Escorial. Man vet ännu icke, hvartill konungen skall besluta sig. D. 31 Juli visade konungen sig jemte infanterne på den offentliga promenaden, ledsagad af den beridna milisen. — Cadiz' innevägnare arbeta på befastan-

det af deras stad, likasom för att där bereda en tillflyktsort för möjligtvis förtryckte constitutionsvänner.

England. Det bekymmer och den bestörtning, hvarmed publiken uplagit underrättelsen om Marquis Londonderrys död, blifver ännu dystrare, då den erfar, att Marquisen dog under omständigheter, som måste undersökas af dödsjuryn. "Förrän denna domstol fällt sitt utslag", säger tidningen Courieren, "våga vi berätta, och göra det med mycken bedröfvelse och djup känsla af vår naturs svaghet, att det höga sinne och ädla förstånd, som vi och Europa så länge beundrat, dukat under för arbetets och ansträngningens tyngd, och att Lord Londonderry omkommit i ett anfall af otvivelaktig vansinnighet. Den utomordentliga ansträngningen vid sista parlamentssessionen och de viktiga communicationerna med Europas åtskilliga hof hade icke allenast sysselsatt, utan öfverfyllt Marquisens tid; hans vänner märkte med oro, att hans sinne icke hade några mellanrum af ledighet, och verkningarne af denna oafställda ansträngning började yttra sig på dess hälsa och lynne. Emot sessionens slut, då arbetet och rörelsen blefvo mindre, begynte symptomerna att visa sig af denna förslappning, som alltid följer på en öfverdrifven spänning. Det var beslutadt, att marquisen åter skulle representera detta land på continental-congressen, och hans afresa var bestämd till slutet af veckan. Änskönt ett sådant embetes skyldigheter naturligtvis måste vara af stor ömtålighet och viktighet, ansåg Lorden det likväl i det hela för sannolikt, att resan för det första skulle bereda honom lindring och förströelse, och ett af de först synbara tecknen till svagsinnet var en nervös ängslan, att något inbilladt illamående skulle hindra honom ifrån att utföra detta uppdrag. Sistledne fredag, sedan han före sin afresa tagit afsked af Konungen, yttrade sig hans ängslan för alla, som voro omkring honom, ganska starkt, och man säger till och med, att några af hans embetsbröder och förtrogna vänner nu först begynte ana, att den ovanliga stillhet och nedslagenhet, som de sedan två a tre veckor blifvit varse hos honom, kunde möjligen vara något allvarsammare. Hans husläkare, Dr Bankhead, fann honom fredagsafton i en tämligen stark feber med besväradt hufvud, hvilket föranlät honom, att genast förordna koppning; likväl var den sjukes sinne ännu så kraftfullt och klart, att han om aftonen kunde fara ur staden med marquisinnan på landet. Enligt aftal besökte läkaren honom på

lördagen och fann honom lättad, igenom koppningen och några förordnade kylande medel, likväl icke så, att han kunde lämna sängen, hvarföre ett tillämnadt middagssällskap måste afsägas. Söndagen blefvo symptomerna bestämda, och en sinnesförvirring, som sedan fredagen af och till yttrat sig, blef mera ihållande och tycktes hafva gifvit det onda sin verkliga karakter. Likväl måste Lorden emot natten hafva befunnit sig bättre, då han, såsom vanligt, gick till hvila i sin sofkammare, där läkaren på en timma lämnade honom, för att sofva uti ett därintill stötande rum. Emellertid hade hans omgifning tillräcklig anledning, att bortskaffa hans pistoler, rakkuisfnar m. m. ur hans rum. Natten förflöt stilla; emot morgonen kl. 7 blef Dr Bankhead kallad, emedan marquisen önskade att tala med honom. Doctorn fann honom stående i sin natträck. Han talte få ord och föll efter en secunde död i läkarens armar, som nu blef varse, att han afskurit halsarterien med en liten knif, som hörde till en plånbok och hvilken undgätt betjenings upmärksamhet. Döden följde i ögonblicket utan smärta och utan ryckningar." Samma tidning går därpå öfver till en skildring af Lordens förtjenster, hvori den annars så stränga Times låter den döde vederfaras all möjlig rättvisa. — Såsom Marquisen icke har några barn, så går hans titel till hans broder Lord Stewart, minister vid Österrikiska hofvet. — Konungen har inskeppat sig i Greenwich, och tidningarne äro uppfyllda med underrättelser om hvad därvid tilldragit sig. Man har redan underrättelse, att den Kungliga eskadern passerat Yarmouth. — Enligt bref från Canton ända till d. 16 Mars var engelska handeln där fullkomligt på gamla foten och i stor verksamhet. Men vice-Konungen befann sig i en besynnerlig belägenhet; skrifter på murarne hade blifvit upslagne emot honom, hvori han beskylles för olika förfarande i den Amerikanska matrosens sak, som blef strypt för ett tillfälligt dråp, och Engelsmännens, som begått upsåtligt dråp, och hvilka han hade låtit undkomma. (Så är chinesiska utläggningen af saken.). Å andra sidan måste han för Kejsaren rättfärdiga sitt upförande, nämligen den åter lämnade tillståelsen för engelska handeln, änskönt han, om statsinkomsten af Canton, som beror af denna handel, hade utfallit mindre än vanligt, troligen äfven därför förlorat sitt hufvud.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIERA

Måndagen den 2 September.

LAGFARENHET.

(Forts. och slut fr. N:o 29.)

Utdrag af Diarium, hållit i Kongl. Maj:ts Justitiæ-Revisions Expedition nedanstående år och dagar.

1821 den 23 November inkom Pipskäraren E. W. Hellgrens underdåniga besvär öfver Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hof-Rätts den 2 sistledne October meddelte Utslag, hvarigenom klaganden för vidtagen åtgärd till utspridande af en med Tobaksplantören Ekmans fränskiljda hustrus Elisabeth Larssons namn underteknad till Justitiæ-Cantzlers-Embete ställd skrift, blifvit dömd, att böta 33 R:d 16 sk. Banco eller i brist deraf undergå Två månaders fängelse å fästning, samt derjemte ersätta Ekmans Rättegångskostnad med Sexton Riksdaler 32 sk. Banco.

1821 den 7 December remitterades till Svea Hof-Rätt, att med föreläggande af viss tid och 16 R:d 32 sk. vite infordra vederbörandes underd. förklaring, samt dermed, jemte eget utlåtande och handlingarne i målet till Kongl. Maj:t i underdånighet inkomma.

1822 den 7 Februarii inkom utlåtande, förklaring och handlingarne.

1822 den 6 Mars ingaf klaganden underdåniga påminnelser i målet.

1822 den 25 Julii i Högsta Domstolen föredragit och Utslag extraderadt,

Kongl. Maj:t, som genom Utslag denna dag i Näder förklarar, att hvad Tryckfrihets-Lagen i § 11 mom. innehåller, angående angripelser emot enskilt man, icke är till ifrågavarande besvärsmål emellan Tobaksplantören P. Ekman och Pipskäraren E. W. Hellgren lämpeligt, eller detta mål på det sätt och i den ordning åtal deruti är vor det af Ekman anställt bort till Jurymäns bedömande hänskjutas samt på sådan grund Kämners-Rättens och Hof-Rättens i målet meddelte Beslut ogillat, vill, i hvad angår Hellgrens klagan öfver målets behandling vid nyssbemänte 2:ne Domstolar, och det lidande han förmenar hafva sig derigenom öfvergått, samt i anledning af Hellgrens begäran, härmedelst i Näder öfverlemnna dessa handlingar

till Justitiæ-Cantzlers-Embete, för att tillse, om och hvad afseende Hellgrens klagan i denna del må finnas förtjena, Stockholms Slott den 25 Julii 1822.

På Nädigste Befallning
M. M. Rosbeck,

Rätteligen ur Diario utdraget, intygar Stockholm den 28 Augusti 1822.
Ex officio
L. J. Lovén.

Vi hafva meddelat detta Diarii utdrag, för att visa, det Hellgrens klagan öfver tillfogadt lidande ej öfifvit lemnad utan afseende, fastän Kongl. Maj:ts nädiga Utslag nämner ej heller, att Hellgren varit häktad, hvilket utgjort förnämsta ämnet för hans klagan, såsom af hans underdåniga besvär inhämtas.

Nu skall då Kongl. Maj:ts Justitiæ-Cantzer tillse, huruvida denna klagan varit grundad, samt om och hvad afseende den må finnas förtjena. I fall klaganden icke diktat den uppgiften, att han verkligen, i följd af domstols beslut, suttit i fängelse; läser man knappast kunna undgå att önska, det något afseende härå måtte af Herr Justitiæ-Cantzlern fästas, sedan nu genom Kongl. Maj:ts nädiga beslut afgjordt är, att klaganden icke gjort sig till ansvar skyldig. Ehvad som händer; så läser väl den öfvertygelsen ej kunna utrotas, att kränkning af Tryckfrihets-lagen i klagandens person ägt rum, och att följaktligen lagen ej kan vägra honom uprättelse, derest den anlitas. Imedertid är det säkert, att denna uprättelse är och förblifver efterskänkt, i fall Herr Justitiæ-Cantzlern icke utkräver den. Här inträffar då ett tillfälle att begrundna den frågan, huru gagneligt det må vara, att en klagandes rätt icke får af honom sjelf bevakas, utan kan af en myndighet göras öfverksam, och undändragas lagens utlåtande.

För öfrigt undfaller oss icke, att Herr Justitiæ-Cantzlern kan råka i bryderi om sättet att behandla detta mål. Kongl. Maj:t och Rikets Svea Hofrätt har jemte en Kämnersrätt vällat det lidande, som öfverklagas. Öfver Kämnersrätten finnes laga forum, nemligen samma Kongl. Hofrätt. Men hvar denna senare skall ställas till ansvar, är icke så alldeles afgjordt. Lagarne säga derom in-

gen ting. Att af detta enda skäl afstå från alla åtal mot Hofrätter, skulle således kunna anses icke alldeles olämpligt. Då borde man blott någon gång få veta, att lagens mening så förstås, och Hofrätterna följaktligen äro ansvarsfria, emedan ingen domstol finnes, der de kunna tilltalas. Men i allmänhet tror man, att Hofrätterna äro underkastade ansvarighet, och finner detta så mycket mera i sin ordning, som auklagelseformer mot Konungens Högsta Domstol äro i Grundlag utstakade, och man ej vill tro, att en lägre domstol skulle vara mer oantastelig. Så vida Herr Justitiæ-Cantzlern delar denna mening; torde han väl någon gång finna lämpligt att visa det, i anledning af de flera klagomål, som ej mindre mot Hofrätter än andra myndigheter förspörjas.

Om de hemliga handlingarna angående Gustaf den Tredjes regering.

De utkomna hemliga handlingarne angående Konung Gustaf den Tredjes regering förtjena utan tvifvel att ännu mera omtvistas, än som hittills skett. Den vidsträckt sak-känedom, som fordras för att kunna pröfva deras värde, torde imedertid icke vara mångas lott, innan ännu vida flera hjelpredor för historien öfver den i fråga varande tiden hunnit komma i ljuset. Om det är en ostridig förtjenst att framskaffa dessa hjelpredor; så torde det dock vara lika säkert, att graden af denna förtjenst beror af den sorgfällighet i urval, som dervid användes, och att den härtill nödiga urskillning, endast kan förväntas hos en väl bevandrad händelsforskare, kunnare af den tid och de karakterer, öfver hvilka ljuset skall spridas.

Huruvida denna förtjenst må tilldömas utgifvarn af meranämnde hemliga handlingar, och hvad tillförlitlig upplysning i Gustaf den Tredjes historia må af dem kunna hämtas, beror således icke af en ytlig betraktares tycke, utan af den kunnares omdöme, som är i stånd att med tillförlitliga acter documentera eller vederlägga deras innehåll. Vi hafva ingen rätt att fränkänna den anonyme utgifvaren de härtill nödiga insigter, dem hans företag förpligtar honom att äga. Imedertid kunna vi ej heller neka, att ganska litet af de i hemliga handlingarne anförda facta kan sägas vara genom dem bevisadt; och så vida utgifvaren icke vore med den bristande bevisningen försedd; skulle uppgifterna, i den mån de finnas förnärmande

för personernas minne, hvilka de angå, falla med hela infamiens tyngd tillbaka på utgifvaren sjelf, ehvad det vore hans okunnighet, hans liknöjdhet om heder och sanning, hans uppsåtliga ensidighet, eller hans blotta vinningslystnad såsom utgifvare, eller hvad helst för annat lika föraktligt motif, som förmått honom att för allmänheten framlägga så beskaffade förkastliga produkter.

De anfall, som redan blifvit mot utgifvaren riktade, hafva säkerligen mindre tjent att beröfva än tillvinna honom förtroende. Den, som israr emot hans rätt att uppaga sanning, är tvifvels utan minst af alla berättigad, att sjelf anses såsom försvarare af sanningens helgd. Man påyrkar väl icke förtigande af hvad som händt, ifall man tror, att det, som händt, icke behöfver döljas. Loforden öfver Konung Gustaf den Tredjes regering stå för den skull icke väl tillsammans med en alldeles obemantlad nitalskan emot uppdragandet af hans handlingar, med den öppet röjda fruktan, att den skyldiga vördnaden för hans minne skall härigenom för nära trädas.

Oförmögne, som vi äro, att sjelfve åstadkomma den på bättre grunder byggda granskning, som vi så gerna skulle önska oss att se, gå vi att här i stället meddela en oss tillsänd skrift, hvilken åtminstone icke är sämre, om ej något bättre, än hvad mot handlingarnes utgifvare förut blifvit skrifvet. Den afsigt, hvartill vi måste inskränka oss, är endast att bereda utgifvaren tillfälle och oppmuntran till det rättfärdigande, hvarom han sjelf måste vara angelägen, och hvilket bäst torde låta verkställa sig genom en sådan fortsättning af hans företag, som förser hans läsare med bevisande bilagor till de uppgifter, han redan allmän gjort, och för hvilkas riktighet hans heder häftar.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Från Constantinopel hafva flera fartyg ankommit till Odessa, och medbringa underrättelser ända till d. 19 Julii. Hafvudstaden var tämligen lugn, endast att Porten åter lätit af-rätta flera rika, på öarne infödda Greker. Den stora turkiska flottan tyckes alldeles vara satt utur verksamhet. — Från Jassi hafva nu 5000 Janitscharer åtlågat, men där befinna sig ännu 6000 Tilemäns och 1000 man landmilis från Ibrail i följe med Paschan. Tidpunkten för furstendömenas utrymning är således ännu oviss. — Vid er-

öfringen af den vigtiga fästningen Napoli di Romania hafva Grekerne erhållit 700 artilleripiécer, mörsare och Haubitzer, 7000 handgevär och 600 skogsbössor. Därpå hafva Koron och Modon begärt att capitulera. — Glädjen är allmän på Morea. Detsamma folk, som för 18 månader tillbaka endast hade några jagtbössor, äger nu fästningar, arsenaler, artilleri, vapen, ammunition och kan berömma sig af att hafva eröfvat ett fädernesland och sina altaren. — Från Arta, som verkligen innehafves af General Norrman, skrifver man, att denne general, sedan han där uprättat sitt hufvudquartier, rustar sig till att angripa Prevesa. Han har utfärdat en förklaring till Turkarne, att om de Storherliga befälhafvarne beröfva någon kristen lifvet, tio Turkar däremot skulle blifva hängde med varning, att noga gifva akt härpå, emedan vedergällningen ofelbart skall följa utan dröjsmål. — Det är Sulis klippor, vid hvilka Chorschid-Pascha till följd af två stormningar efter hvarandra förlorat sin här; endast med 600? man lyckades det honom, att återvända öfver Pindos, och i det ögonblick han intogade i Larissa, erfor han, att Massua, Delvendos, Kojani, Greveno och andra städer i Mæcedonien rest sig, så att man kan anse honom såsom blockerad i ingången till Tempe-dalen. — Med Platamona stod han ännu i någon förhindelse, men man förmodar, att, då Grekerne i Ambelakia gjort upror, hans förening med Bababron i detta ögonblick är afskuren. Detta fält-tåg skall efter all sannolikhet ännu se de kristna såsom herrar öfver högra Vardar-stranden; på sådant sätt skulle hela det gamla klassiska Grekeland vara befriadt. — På öen Negroponte, som räknar 70 byar, gifves det endast Turkar i fästningarne. På Tenos håll man sig nu alldeles säker emot alla fiendens försök från sjösidan; dess fartyg torde icke så snart åter synas i Ægeiska hofvet. Psara, förträffligt befästad, har en fullständig garnison af 6000 man. Samos, hvars folkmängd tiodubblat sig genom utvandring af Greker från Mindre Asien, äger 15000 man, som äro beväpnade, klädde och disciplinerade på europeiskt vis. På Zea uppföres en fästning. På Tenos är Venetianernas gamla kastell åter satt i stånd. Akropolis i Athen, där man funnit 18 kanoner, sättes äfven i stånd. Piræos torde blifva en af Grekelands hufvudhamnar; man säger äfven, att den torde blifva förklarad för frihamn. — I Arta beredde man ett hufvudanfall på Omer-Vrioni i Janina; det påstås, att Maurokordatos ankommit dit. — Nåligen hafva Sulioterne bemäktigat sig den fasta posten Mikalitschi vid Nikopolis. — Så-

som staden Patra ännu blott är en hop af ruiner, så har franska Consuln, Hr. Ponequeville beslutit, att återvända till Frankrike. En befallning från Senaten i Korinth uppmanar de unga Hellenerna, som ännu idka studier i Frankrike, att fortsätta desamma, emedan fäderneslandet behöfver kunnige män, och man nu har nog krigare. — Det anbefaller dem, att genom fromt sinne, sedlighet och lärgirighet gifva kristenheten ett efterdöme af de dygder, som hemma uppelda deras anhörige till modig strid emot barbarerne. Amiralitetet i Hydra skall under vintren låta bygga och iståndsätta flera fregatter. I Mesolongi hade ankommit en till flera tusende franker skattad transport af artilleri, ammunition och gevär. — En från ståtballaren på Kreta, Komnenos Aphen-tules, affärdad paketbåt ankom den 19 Junii till Spetza, och medförde den underrättelse, att den egyptiska flottan ankommit och d. 8:de Junii landat 3 till 4000 man. Denna flotta, som man utgivit för 100 segel stark, bestod endast af 16 krigsfartyg och 36 transportfartyg, hvilka senare voro befraktade köpmansfartyg från Alexandria. Dagen efter paketbåtens ankomst erforo Spetzio-terna af deras kamrater den emot flottan vid Chios utfölvade vapenbragd. De utrustade straxt 26 fartyg, som d. 25 utseglade emot Egyptierna till Kreta. Där hade de turkiske landttrupperne efter den erhållna egyptiska förstärkningen uttågat emot Grekerna, men af dessa blifvit slagne d. 15 Junii. Paschan af Egypten har velat sätta sig i besittning af Kreta och Cypern, med hvilka Storherren förökat hans Paschalik; men det har endast lyckats honom med den senare öen. — Hans medpaschar tro icke hans vidt omgripande ärgirighet för väl. Turkarne på Rhodos, då de sågo de egyptiska fartygen på nära håll, trodde, att det skulle gå dem såsom Cyprioterne, och ville uttömma sin vrede på de grekiska innevärnarne, med hvilka de trodde Egyptierne i hemligt förstånd; endast genom en visad utmärkt ståndaktighet lyckades det den där varande Paschan, att afvända stor olycka.

Spanien. En af den nu varande Capitainen för de kungliga Hellebardiererne, General Palafox förd undersökning har ådagalagt, att stenkastern från Kongl. slottet d. 30 Juli på två skiltvakter kommit ur ett rum, som beboddes af en infantinnan Franciscas statsfru, och skedd af en sömnerska, som likväl icke hörde till slottets tjänst. Hon blef på konningens uttryckeliga befallning arresterad och bestraffad. Genom ett decret af d.

4 Augusti har konungen förfäskedat Öfverstallmästaren, Grefve de Velgida, och Öfver-munskänken Grefve de la Puebla del Maestre. Patriarken har erhållit befallning, att icke mera visa sig i slottet. -- Anbudet till det nya lånet af 13 millioners räntor antagas ända till den 1 September. Utändningar skola redan hafva gjort dylika, men på ganska svåra villkor. Enligt ett annat decret af den 30 Julii har en credit af 50 millioner för sjöministern genom inskrifning i stora boken blifvit öppnad, och skola uteslutande användas till utrustande och byggande af 27 krigsskepp. General Mina arbetar flitigt tillsammans med ministären. Under honom skall den bekante Pater Nebot commendera de truppar som äro bestämda för Aragonien; Ballasteros i Catalonien, Mina sjelf i Navarra. Andre påstå, att General Morillo erhållit befälet i Catalonien, och att General Espinosa skall komma till Madrid i hans ställe. -- Det är 85,000 man af provincial-milisen, som ett kungligt decret sätter i verksamhet, och hvilka med den stående arméen skola utgöra tillsammans 115,000 man. Man liknar detta beslut med fransyska nationalgardets fordna mobilisering. -- En utförlig berättelse af d. 25 Julii från Landshöfdingen i Lerida till inrikes-ministern skildrar provinsens belägenhet såsom högst förtvillad; denna provins skall vara i fullt upror ända till sjelfva staden Lerida, där General Torrijos ännu med möda håller sig. -- Den 4 ankom en kunglig karabinier till Madrid i full uniform till allmän förundran med depecher från sin corps till krigs-ministern; man ville införa honom med förbundna ögon, hvaremot han satte sig med hästighet och sade, att han vore en tapper och rättskaffens Castilianare, och kom icke till en fiendtlig stad. Man måste gifva efter, och ministern expedierade honom snart åter. Hans medförda bref skola hafva fordrat skonsam och billig behandling af de under anklagelse ställde gardister. -- Man talar starkt om en federation af flera provinser, i fall Konungen icke snart bestämmer den nya ministären.

England. Coroners Inquest eller dödsbesigtning har blifvit hållen öfver Marquis Londonderrys lik, och har fullkomligen bekräftat de olyckliga omständigheterna af hans död. Emot sin vana var Marquisen de sista fjorton dagarne högst rädd och försagd och trodde sig öfver allt se en sammansvärjning emot sitt lif, så att han till och med sluteligen därför misstänkte Dr Bankhead. Denna inbillning uppväckte hos honom ett elakt lynne och en hårdhet, som annars vore främman-

de för honom. Redan vid afskedeaudiencen märkte Konungen marquizens sinnesförvirring och skref däröfver till Lord Liverpool. Hertigen af Wellington gjorde läkaren uppmärksam. Vid den sista ministermiddagen förorsakade marquizens uttryck förundran och man hade till och med sedt honom gå omkring i Pallmall med så sällsamma åtbörder, att det ådrog sig de förbigåendes uppmärksamhet. Konungen var väl en af de första personer, som märkte Marquizens tillstånd, men hade äfven däremot erfarit hans sinnes redighet under ett samtal af två timmar; endast vid afskedstagandet visade sig det onda åter, och Konungen meddelade hertigen af Wellington sin fruktan. -- Efter ett med en Lady Londonderrys kammarfru och doctor Bankhead anställt vidlöftigt förhör varade dödjurys rådslagning en half timme. Utslaget (Verdict) upplästes därpå för öppna dörrar, så att alla kunde höra det. Det innehöll väsendteligen: Att den ädle Marquisen Londonderry d. 12 Augusti och någon tid förut varit anfallen af en betydande sinnesförvirring, och att han under inflytelsen af denna sjukdom samma dag med en liten knif tillfogat sig ett sår af ett tums längd och ett halft tums djuplek på venstra sidan af halsen, hvaraf han på stället aflidit, och att ingen annan än han sjelf, förorsakat hans död." -- Konungens bortovaro fördröjer de nu nödvändiga nya inrättningarne. Man vill veta, att Lord Grenville och Hr. Canning komma åter i parlamentet, och att Lord Harrowby skall begifva sig till congressen. Den nu varande tidens invicklade skick tåler icke, att den aflednes departement länge blifver utan hufvud. De fleste främmande ministrar hafva efter Lordens död redan confererat med utrikes departementet, i synnerhet Franska och Nederländska ministrarne. Denna nödvändighet blifver så mycket större, som Lord Londonderry tills vidare hade öfvertagit så väl inrikes portefeulien (sedan Hr. Peel afrest till Skottland) som Coloniernas (af Lord Bathurst). Den sepere har redan återkommit till hufvudstaden. Oppositionsbladen påstå, att Herr Canning icke skall upgifva sin resa till Indien. -- Nyligen kringspredades det falska rykte, att hertigen af Wellington blifvit skuten i duell af en utaf Marskalk Neys söner. Två gossar, som kringförde det, hafva blifvit fasttagne. -- Konungens resa har gått lyckligt ända till Skottlands kuster, men där något blifvit uppehållen af vidriga vindar.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

Thorsdagen den 5 September.

Om de hemliga handlingarna angående Gustaf den Tredjes regering.

(Forts. fr. N:o 30.)

Se här den insända skriften:

Ett ord i sinom tid.

Under det man, å ena sidan, i vårt k. fäder-nesland söker, att lifva känslan för dess urgamla ära och inplanta begrepp om tacksamhet emot dess odödlige män, utsprides ifrån ett annat håll skrifter, hvilka man hvarje gång måste lägga ifrån sig med minskad fosterlandskärlek och alprutad beundran för våra förfäders bedrifter. Ifrån Ecksteinska bokpressen, som uteslutande tycks egnat sig åt utgifvandet af läsning, och anskaffandet af förlags-artiklar, för pauvres honteux, har nyli- gen fortsättning af de så kallade hemliga handlingarne hörande till Sveriges historia utkommit. Om, som det berättas, dessa handlingar äro ett fynd i den för delaktighet i Konungamordet anklagade, nu mera all. Rådsmannen Ahlegrens gömmor *); så äger läsaren blott i denna omständighet en borgen för det opartiska nit, hvarmed samlingen af den sal. aflidne blifvit verkställd.

Mången torde undra, hvarför dessa oppositionsskrifter mot en, till högre ansvarighet för sina gerningar längesedan bortgångne Regering, och en mängd äreröriga tillmälen, mot en grasslagd och vid sin död mer än någon begråten Regent, nu, aldeles i oträngdt mål, framdragas och kringspridas: aldeles, som om vår tid ej ägde nog ljus af sig sjelf, men skulle tarvfa denna skugga i för-

grunden? — Vidare: hvarför en samling pasquiller utan autoritet, ja till och med utan författarenamn, få heder och värdighet af Historiska Bidrag; i synnerhet då dessa bidrag uteslutande äro ifrån ett håll, nemligen de missnöjdas sida; och då deremot, om något finnes till Gustafs rättfärdigande, detta tros vara skrivit af honom sjelf, Armsfelt, eller någon annan favorit, hvarigenom man vill döda dess votum och beröfva hans gärningar hvarje opartisk medborgares försvar? Menar utgifvaren, att Svenska nationen, på hans persvasion skall tro, att Gustaf verkligen var sådan, han i dessa factions-skrifter afmålas? — att detta varit Utg:s mening synes tämligen klart, men länder till föga heder för honom sjelf. Hans patriotiska hjerta röjer sig bäst, då man betraktar, att dessa handlingar äro en svit af dem som utkommit, rörande Christinas, Carl d. X:s och Carl d. XI:s Regeringar, hvarigenom så mycket skugga, som möjligt, blifvit kastad på dessa eljest märklige Regenter *), och att alla dessa skrifter likna hvarannan på ett här, äfven i det dåliga yttre, såsom tryck och papper, enahanda tryckningsort i Skomakarhuset och till och med det söta sockerpappers-omslaget. Får man nu äfven afbida några Hemliga handlingar,

*) Vi vilja rättfärdiga detta genom några exempel. Pag. 88. i Puffendorffs anekdoter beskyllles Christina att hafva vilja låtit mördra sin kusin Carl X. på en mönstring. — Denna Konung berättas suppa sig full med krigsfolket (pag. 86) vidare vara hycklare (pag. 88) hans krig voro olycklige och blotta registret på de felsteg som här gjordes skulle kunna uppfylla en hel bok (pag. 112.) Till slut hade han dock *den oörmådade lyckan*, att göra en fördelaktig fred. Om Carl d. XI., en Regent full af dygd, Gudsfruktan, rättvisa och tapperhet, heter det, att han ej tyckte om, se sig omgifven af dem, hvars alvarsambet tycktes förebrå honom hans nöjen och lefnads oordentligheter som voro sådana, att de ingalunda förenade sig med den Kongl värdigheten (pag. 162) att Gyllenstjerna så mästrade honom, att han öppnade alla ifrån Konungen kommande eller till honom gående Utländska bref, hvarvid *han*, innan de afskickades, bilogade det svar, Kon. borde lemna, (pag. 196.) Carlssonas anläggning anses som en galenskap. (pag. 195.) Kon:s fäitåg aldeles fulla af miss- tag; i Riksdagsärenderna och tillsättande af Commissioner att granska Rådets förvaltning, är han falsk och tyrannisk, o. s. v.

*) Vi ogilla på det högsta, i synnerhet hos en ifrån mot smädelsen, denna på en afliden person så lösligen kastade skugga af obehovta beskyllningar. A. var *anklagad*, det är sant; men icke det ringaste af anklagelsen bevisades. Det är en ytterst föraktlig lära, att någon misstänka alltid skall läfta vid den anklagade, blott därför att han är eller varit anklagad. Men denna lära är, ty värr, kanske föga mindre allmän än föraktlig. — Hvad angår samlarens oväld; så är denna skugga på A:s minne öfverflödig, då ensidigheten röjer sig sjelf, ifrån början till slut, för hvarje upmärksamt öga, och af utgifvaren ej heller förnekas.

Red. ann.

rörande Gustaf d. förstes och den Store Gustaf Adolfs Regeringar, så torde det i det närmaste vara bestämdt med vår Konunga-längds så länge bevarade ära, och Utgifvaren, i fall han är en och densamma, kunde fåga sig af, att framför hvarje stort föremål i vår historia hafva nedlagt sin lilla sophög. Denna ära: att bära in sopor i odödlighetens tempel, kunde vi ock i tysthet lemna honom. om det ej i hvarje tid fauns batare af allt stort och skönt, som säkert med båda händer skulle gripa i denna hans offergård, för att dermed besmutsa våra gamla ärestoder, — såvida NB. handlangaren ej dessförinnan, och i sinom tid, fick en knäpp på fingrarna. Vi kunna också ej, då vi tala om en af dessa samlingar, glömma den barm, som vaknat vid någon af de andras läsning, och möjligen kunde denna känsla leda oss till någon partiskhet för Gustaf d. III.

Kommande släkter böra ej bedragas. Sanningen sin rätt, säger man. Ja, och det är just därför man ej bör tillåta lögnen, att inträda i dess prerogativer. Försåtliga beskyllningar, utan namn och auktorlig garanti, tyckas qualificera sig härtill; och då dessa, bland annat bära namn af att vara utgifna till framtida häfdateknares säkerhet, (se T. 2. p. 1.) då är dess tryckande ett svek mot nationen, sanningen och efterverlden, och en feghet af hvarje sann svensk, att blunda för dylika insinuationer. Om, som Allm. Journalen så rörande lär oss, det var en ädel sed hos de Egyptier, att dömma sine äfvidne konungar; så akedde detta ej efter de angifvelser en mängd anonyma nidskrifter kunde innehålla, men uppå anklagelse af en ärlig man, inför Folket, med trovärdiga vittnen och obestridliga facta. Hvad man äfven åberopat såsom exempel af denna slags publicitet, hos Engelsmän och Fransoser, är falskt. Aldrig har hos dessa folk, ej eller hos något annat, samlingar utgifvits, att methodiskt nedsätta framfarna Regenter, och den som begrinar eller beljuger de heligaste föremål för sitt fosterlands kärlek, ja, än mer, den som utan synbart hederligt motif blott avslöjar deras svaghet — efter de, som alla menniskor, måste hafva en sådan, — bör med förakt se bemötas sitt sataniska löje, liksom Cham, då han blottade sin Faders blygd. Vi våga påstå det; såsom redlig svensk kan man ej med biföll lägga ifrån sig denna "pikanta läsning", utan att vara en hemlig förrädare af sitt Fösterlands forna ära. Hvad man börjar förakta, har man ej eller svårt att förråda.

Men lemnom ett prof af den ton, som råder i dessa handlingar. Vi välja dertill något små-

plock ur V:te stycket i sista delen, kalladt Konung Gustaf III:s annaler och befara så mycket mindre härvid gå försåtligt tillväga emot utgifvaren, som han i en not uplyser oss, att han uteslutit det "altför häftiga; till saken ej hörande utfall, såväl mot Konungen som andra, o. s. v." (nb. i ett föregående stycke nämnes (pag. 90) att det ser ut, som Kon. varit med uti en anläggning till allmänna lugnets förstörande, då man genom eldsvådor ville göra en extrem diversion till massacre, om ej annat ville hjälpa.)

"Gudsfruktan var förkolnad och onda seder skyddades (p. 135.) Prester utan Religion, bedrägerier, otucket och obekanta synder fritt utöfvade, rättvisan lutande och pastorater sålda utan blygd för förhöjda penningesummor (p. 137.) Flere af allmogen störtades, genom förföljelse för lönnbränning, till all sin välfärd, hemliga delatorer fingo belöning och falska eder skedde vid Domstolarne (p. 139.) de gröfsta ogerningar, såsom tjufnad och falska sedlar blefvo ostraffade, torturer blefvo brukade, spioner underhöllos öfverallt och i de förnämsta hus utgjorde betjeningen sina Herrars delatorer (p. 140, 1.) Anstalterne till kriget voro med flit usle, ofullkomlige och utan ordning, för att väcka hat mot arméen, och ordres utgåfvos af Lif-Pager (p. 148, 9.) De ofrälse stånden voro mutade med penningar och löften. (p. 154.) "I allmänhet talas om" skändligt förtryck, falskhet, edsbrott, bedrägeri, omenskelig framfart, Gustaf d. III. tros hafva varit tillställare både af Anjala förbundet och af Danskarnes infall i Bohuslän (p. 190, 4.) således förrädare emot sin armé, sin nation och sin ed.

Är det då nog, att personer är grassagd, på det att Majestätet må kunna smädas? Och är det tillståndigt, att trycka så förgripliga tankar, utan namn och bevis, om en Regering, att de, sagde om en enskildt man, aldrig skulle lemnas obäm-nade?

Men vi hafva ännu ett ämne, att förhålla utg. såsom menniska. Under det nationen, straxt efter Konung Gustaf Adolfs afsättande utgjöt sin rättmätiga klagan öfver hans förderfliga Regering, och Fäderneslandets Befriare till eget rättsfärdigande nödgades uppenbara såväl hans som hans rådgifvares felsteg, iaktogs dervid en ädel moderation i framställning och en liksom tyst öfverenskommelse, att ej genom personliga utfall såra hans då ännu levande moder; hvilken delikatess i alla tider skall hedra en högsint nation och visa, att de största företag äfven utgå ifrån, och äro blandade med, mensklighetens renaste käuslor. Är det Utg. då

obekant, att Gustafs, den i dessa handlingar äs föraktligt teknade Konungens, Syster ännu lefver bland oss? Eller var det otidiga larm, som öfver den olycklige Konungens graf blifvit upväckt i närvarande stund så onndgängligt, att denna ädla Furstinnas sista dagar ej derifrån kunde förskonas?

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Enligt ett icke ringa antal trovärdiga underrättelser från Pera, har man Ibrahim-Pascha, befälhafvare öfver den corps Asiater, som är stationerad vid Bujukdere, att tacka därför, att truppernas redan inledda resning icke kommit till afbrott. Genom kloka steg har Ibrahim förstått att hålla Asiaterne i tygeln och förmå deras officerare att afsläga en högtidlig ed, att sätta sig emot Janitscharernes planer. Dessa omständigheter verkade det nu styrande partiets räddning, som annars ofelbart gått förloradt, emedan det hade alla Janitschar-corpsar och många af rikets gtore till motståndare. Det har denna gången inskränkt sig till de Janitscharers afriktning, som fört mästa oväsendet och åter gjort en början med de kristnas mördande. Vid denna sakernas ställning kan ingen fråga mer vara om de Asiatiske truppernes afmarsch från hufvudstadens grannskap emot Grekerne; deras närvaro hålles för oombärlig, för att skydda det herrskande partiet emot Janitscharpartiet. Men det förra märker det välde, som Ibrahim-Pascha småningom bemäktigat sig, och därför uppbjuder Haled allt, för att förmå Storherren, att för någon tid draga sig tillbaka till Mindre Asien och att där omgifva sig med en honom tillgifven krigshär. Man talar ännu mycket om Janitscharernes upplösning; men därmed skall man icke komma till stånd, så länge närvarande förnällanden fortfara. Skulle Haled störstas, så upphöra alla de concessioner, de främmande ministrarne erhållit, och kriget är väl icke att undvika. — Det skall hafva lyckats de skopp af Capudan-Paschas flotta, som undgått förstörelsen, att uppnå hamnen Oliveto; några hafva inläp it i Mitylene. För öfrigt hade alla kapat sina ankartåg. — Den tredje expeditionen har icke kunnat förena sig med flottan, emedan 26 grekiska fartyg vid Dardanellerne hindrade föreningen. Olivetos hamn är alldeles öppen. Underrättelsen om egyptiska och algeriska escaferns nederlag vid Suda bekräftar sig. Bref öfver Coriu från Argos ända

till d. 22 Julii innehålla, att amerikanska fregatten Constitution i Junii månad satt en agent i land på Hydra, som genast rest till Korinth, och där under den 16 Julii med Senaten afslutat en tractat, som redan skall vara skickad till Washington för att ratificeras. Genom denna tractat aftråda Grekerne öen Melos med en hamn, hvarti tusende fartyg rymmas, på tjugo år till förenade Nordamerikanska staterne, och erhålla derom en ausenlig summa penningar och vapen af alla slag. — Från Thessalien vill Porten hafva erhållit underrättelse, att Chorschid-Pascha, sedan han förenat sig med Pascharne i Thessalonik, Janina och Negropont, med betydlig förlust stormat Thermopylerne och lämnat Grekerne en blodig träffning, däri talrika härar å bägge sidor fäktat. Grekerna skulle efter ett hårdnackadt motvärn hafva blifvit slagne. En kurir från Smyrna (?) skall hafva medbragt denna underrättelse, hvilken omständighet redan väcker misstanke. — Alldeles i motsägelse med denna berättelse innehålla andra underrättelser ur god källa, och som synas äga all trovärdighet, att Grekerne till lands och vatten vunnit en stor seger. Enligt dessa skola Grekerne lefvererat en stor batalj emot Chorschid-Pascha vid Zeitun nära vid Thermopylerne. Midt i slagtingen skall Chorschids livvakt, bestående af Albanessare, afallit från honom, och oordningen däri genom blifvit fullständig. Porten utsprider motsatsen, och vill försvaga det intryck, denna händelse förorsakar. — Dessa underrättelser bekräftas genom bref från Bitolia af den 24 Julii, däri det heter: Chorschid-Pascha har blifvit slagen af Grekerne i en hufvuddrabbning, i Patradschiks pass nära vid Zeitun. Grekerne hade låtit Turkarne obehindradt intränga i dessa pass och föllo därpå öfver dem med förenad makt. Turkarne hafva i denna strid förlorat öfver 12,000 man döda, sårade och fångne. Bland de fångne besinna sig två Paschar, af hvilka den ene är Paschan i Drama. Hvar Chorschid tagit vägen, är obekant; hans här har alldeles skingrat sig. De till Bitolia återkomne Turkar hafva sjelfve berättat allt detta. Grekernes förlust är i ascende till antalet icke så betydande. Men beklageligen har OdysSENS omkommit i slaget. En grekisk flotta ligger utanför Thessalonik och beskjuter det med granater, som redan flera gånger hafva tändt. — Från Semlin skriver man under d. 9 Augusti: Enligt underrättelser, som i går ankommo till Belgrad, hafva Grekerne vid Patradschik, emellan Larissa och Solona vunnit en ganska vigtig seger. Tre Paschar, hvaribland den grymme Dram-Ali, med 11,000

Turkar hafva blifvit fångne; de dödas antal skall vara ännu större. Grekerne anfördes af Generalerne Ypsilanti, Norrmann, och Botzaris. Den tappre Odysseus har fallit. — Ett från Thessalonik den 22 Junii afgånget fartyg har till Trieste medfört den underrättelse, att Paschan har låtit ombringa danska consulen och österrikiska undersåten, Herr Kyriokos Zano, hvarest han tagit hans egendom i beslag och tillägnat sig femtio kistor, som varit anförtrodde åt den afledne af åtskilliga grekiska familjer. Consulns hustru hade flyktat, man visste icke hvart.

Spanien. General Copons har blifvit nämnd i General Morillos ställe till general-capitaine i Madrid, äfvensom Generalerne Quiroga i Gallicien, Vives i gamla Castilien o. s. v. General Mina har sjelf yrkat, att häldre föra befälet i Navarra, emedan han icke nog kände Cataloniens localitet; hvarest General Ballasteros blifvit utnämnd till Catalonien. Nationens samteliga activmilis, som blifvit ställd till Konungens disposition, består icke af 85,000, utan af 40,000 man i sju regement. — Det är afgjort, att Konungen icke lämnar Madrid; endast drottningen kan till sin hälsas återställande resa till S. Ildefonse. Alla nya ministrar hafva ankommit, undantagande HHr. Navarro och Vadillo. De skyndsammaste och kraftigaste åtgärder tagas till pyreneer-arméens organisation. — Hr. Egea har blifvit utnämnd till Finansminister i ställe för Hr. Ant. Martinez, som afslagit anbudet. Den nya ministären har blifvit formerad efter General Lopez Banjos' förslag. Äfven provinsial-deputationen från Madrid har hos Konungen anhållit om de urtima Cortes' sammankallande. — Navarra har likasom Catalonien blifvit förklaradt i krigstillstånd. — Insurgenterna äro skilda i sina åsikter. Trappisten vill inquisitionens och den absoluta maktens återställande; Quesada, kanske under annat inflytande, icke genast de gamla missbruket, utan ett slags öfvergång med en författning till sinnenas förberedande, så att man icke kan veta huru hans ambassade till Urgel kan allöpa. Trappistens härsmakt är vida aktningvärdare än hans, som endast består af sammanrådsadt pack. I Catalonien råder sedan successionskriget en traditionell tillgifvenhet för Österrike, hyarmed äfven forn-republikanska åsikter förena sig.

Frankrike. Den allmänna väntan är redan spänd på de blifvande valen för nästa session, som förmodligen kommer att äga rum i November, så mycket mer, som ibland andra, B. Constant, la

Fayette, Manuel och Keratri denna gång gå ut. — Anklagelse-aaten i Rochellska conspirations-saken fyller 24 ofantliga spalter i Moniteuren med fint tryck. — På utrikes ministrarnas förslag har Konungen i Junii månad updragit åt Professor Pardessus, att samla alla europeiska handelslagar, med tillstånd, att anlita alla utomlands varande Franska ministrars och consulers medverkan. Moniteuren väcker stora förhoppningar af detta företag.

England. Markis Londonderry har i Westminsterkyrkan blifvit bisatt vid sidan af sin store företrädare, Hr. Pitt. Alla Cabinets-ministrar, främmande sändebud o. s. v. voro uti det talrika följet. — Någre vilja nu god hand veta, att hertigen af Wellington erhållit den aflednes statssecretarareplats, men att Hr. Peel fått sig uppdraget underhusets ledande. Andre åter nämna ännu Hr. Canning för begge. — Times säger: "Vi erinra oss icke, att den allmänna nygirigheten, eller för att bruka ett svårt ord, ängsligheten, vid en ministers död någonsin varit större. Ovissheten öfver efterträdaren tyckes öka sakens vikt, och detta bör icke förundras, då icke mindre är i fråga, än om vi skola behålla ett Toryministerium, eller ett försök slutligen skall göras med Whigs. Hufvudsvårigheten är utan tvifvel, att ersätta den dödas ställe såsom parlamentets ledare, ett göromål hvartill, såsom vi hafva grund att frukta, ingen af de öfverlevande ibland ministèrens anhängare torde vara vuxen, för att kunna tillfredsställa de därvid intresserade. Hr. Peel må vara en förståndig man, af aktningvärd privat karakter, och tadellöst, ehuru efter vår tanke, för högt ställt politiskt rykte; men är han af kaliber för en sådan plats, änskönt han för en konmande regering må blicka ännu högre upp? — Hr. Canning har sin ofantliga lön såsom öfverståthållare i Indien, hvarvid han kan vara tämligen säker, att Whigs; om de skulle komma till väldet, icke skola blifva nog dåriga, för att återkalla honom. Han är dessutom för litet bemedlad, för att blifva något mindre än öfverståthållare, och för mycke ett qvick (witty) för en parlamentets ledare; för öfrigt kan man antaga, att Konungen, hvars skarpsynthet är otvifvelagtig skall betvillja Hr. Cannings skicklighet till en plats, som förer honom (såsom det måste ske, när han är Cabinets-minister) nära Konungens person.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

Måndagen den 9 September.

Om de hemliga handlingarna angående Gustaf den Tredjes regering.

(Slut fr. N:o 31.)

Förf. till dessa rader har aldrig varit Gustafs tillbedjare, ehuru han för sin del ej skulle hafva något deremot, om någon vore det; men Förfäders skuggor hafva alltid varit honom heliga och hans hjerta har lågat af förakt för den, som skymfat hjeltarne af den jord, han beträder. Samtiden och folkslagen hafva redan dömt Gustaf den III:de, och sammanstämt däri, att han var bland de utmärktaste Regenter i sitt tidevarf, — ett icke ringa vitsord, då man bland dem räknar Fredrik den Store, Maria Theresia, Josef, Catharina d. II. och Leopold. Högre än Gustaf kunde ingen vara intagen af allt, som bar namn af Svenskt, och kanske ligger grunden till hans olycka just i hans begär, att lyfta Sverige till spetsen af all slags tällan med främmande nationer. Hans gränslösa vördnad för sina stora Företädare, hans heliga känsla för det Svenska namnet, den Fosterländska eld, som lågar i hvart och ett af hans verkeligen Konungligt Ridderliga tal och det begrepp han sökte bibringa utländningen om sitt land, sitt folk och sitt fosterlands anor, bevisa detta tillräckligt. Ingen Svensk, — det vill säga, ingen, som älskar samma jord, han älskat, — kan derföre hata honom; högst beklaga, att hans liflighet ofta ej tillät honom höra mognare råd och att han sökte det ädla på falska vägar. Också gifves det ingen öfverblefven af Gustafs tidevarf, hade han ock ända intill hans död varit hatare af hans Regerings företag, som ej i grunden af sitt hjerta älskade honom och som ej, — hvilket Förf. sjelf hört en gammal patriot yttra, — ville gräfva opp honom igen ur grafven en månad efter hans död. Kan älskaren af det stora, den som är tjust af rycktet och odödligheten, på samma gång vara en seg och lismande tyrann? Låtom oss kasta en blick på hans regering. Ett halft århundrade efter Carl d. 12:s död, uppsteg på Sveriges Thron en Yngling, som lyfte den ur sin långvariga vanmakt och befriade nationen från den föraktliga striden om utländsk inflytelse och utländska penningar, den liberalaste Skapare

af en ny regering, fastän han var ung och segrande; återskänkte vår flagga sitt fordna anseende; visade efter 70 år, i glömska och missaktning förflutna år, åter aublicken af en Svensk Konung på slagfältet och följd af segren; eröbrade sjömannens lager på samma vägar, der ej senare än 800 år förut, Eric Segersäll stridde för sitt land, och ljungade som blixten mellan de anfallne gränserne af sitt Rike, för att tillbakadrivna faran i det ögonblick, då mod och hopp fanns nästan ensamt inom hans bröst. — Och detta skulle varit en seg, okrigisk Regent? — Vidare: den, som först afskaffade pinliga förhör och omenskliga anstalter i Sverige, tillät all slags religionsöfning, införde tryckfriheten, ufirdade förbud mot husvisitationer, mildrade domar och behandlade som vänner äfven dem, som skrefvo och talte mot honom, — han skulle vara tankefrihetens och rättvisans förtryckare! *) — Vidare: Den, som först anbefalte allmänna arbetsinrättningar, så i Stockh som andra Län, anlade undsättnings-magaziner för missväxtår, upmuntrade sjöfart och handel, hvilka aldrig varit mera blomstrande än under vissa år af hans regering, förbättrade läkare-vården öfver hela riket; inrättade barnhus och hospitaler, som åtnjöto det mäst välsamma inseende; lärde Svenskarne att sjelfva upfostra sina barn och ej sända dem till utländska Academier, hvarföre han äfven såsom Konung behöll Cancellariatet af Upsala Academi, för att närmare skydda vetenskaperna, dem han helgade sin tid och sin kärlek: Har en sådan man ej gjort mer för landet, än, som grinare säga, inrätta Vasa-Orden? — Rikets dälige sinucer, under hans regering, äro allmänt bekanta; men om man ihågkommer de allmänna löneförbättringar, som gjordes, flera Embetens tillkomst, (hvaribland nya Hofrätten i Wasa,) ett talrikt Konungahus med sina serskildta stater och ett lysande Hof, Hufvudstadens förskönande, dyrbara anläggningar vid Lustslotten; 7 städer nerbrända inom få år, missväxt och krig, så torde man finna, att Regenten ej var skulden till allt och att ej heller allt var onödigt

*) Se handlingarne, der, bland annat, (pag. 34.) insinueras, att Förf. af en oppositionsskrift, (troligen, Gr. Hermansson,) dödt af förgift.

användt. Konungens utländska resor tädla och detta med skäl; ty det var då ej Regenternas bruk, att genomresa Europa i alla directioner; men om hans lifliga åtrå, att se och höra allt, som utmärker människoslågtet och dess framsteg, deri hade mycken del, så voro de likväl ej utan både anledning af sjuklighet och politiska grunder, hvarpå till bevis kan anföras, att Konungen under första resan till Aachen och Spaa, uti Damgarten, var verkligen vådligt sjuk, och att hans sista resa till Spaa ägde till föremål, att där sammanstöta med Ludvig d. XVI, hvars sista vän han var, och hvilket möte, om Ludvig ej blifvit hindrad i sin flykt, kunnat hafva ganska viktiga politiska följder, då, som man vet, Gustaf var den, som af alla Regenter ansågs skickligast, att vara Hufvudet för den emot Franska Revolutionen bildade förening af Regenter. -- Finska kriget nämnes alltid under vilka fördömmelser; mest likväl därför, att det hade en olycklig utgång, och är det, som Ebrensvärd säger och utg. väl vet, att "paket alltid blott dämmer efter lycka eller olycka." Cäsar och Fredrik d. 2. började lika orättmätiga strider, men rättfärdigades af krigslyckan och paket burrade! -- Hade likväl allt varit hos oss så uselt och hos Ryssarne så förträffligt, som handlingarne föregifva, så torde väl den "ädelmodiga Catharina" litit oss betala större lärpenningar för detta försök *).

Hvad anekdoterna om Geste Riksdag beträffar, Jenna i sjelfva verket mer lugna än stormiga Herredag, och som kring den, genom erfarenhetens och olyckans lärdomar ännu mer uplyste Konungens afskededagar målade glansen af hans första Regeringsår; så äro de, enligt hvad ännu lefvande åskådare af nämnde Riksdag bekräfta, till en stor del falska. I öfrigt frukta vi ej, att på hvad ställe som helst möta Utg. med vederläggningar af hans samling; ty utom en rättsskaffens Svensk historia, om våra Regenter, hafva vi äfven utländske häldataknarens bidrag, hvilka ansett det långt under sin värdeighet, att med obevista smädelser befläcka äfven en främmande Regents minne.

Gustaf d. III:de skall alltid, hvad denna gång ej skedd, ibland snillen linna försvarare, Det eviga ljusets anförvandter skola igenom alla åldrar i honom igenkänna en Broder, liksom de föregångne Gustavernas skuggor redan uphemtat och helsat

*) Den som, tröttnad af läsning dylik med den, hvilken nu utgör föremålet för vår granskning, ville se, hvad G. III. varit, må, utom tusende andra skrifter, genomläsa Oxensjernas Åminnelse-tal öfver honom, skrivit af ett Snille och en hederlig man.

honom vid evighetens rand såsom sin ättling och like. Om derföre, ibland menskliga skiften, ett oblidt öde för någon tid kan fördunkla hans ära, så skall likväl det glänsande rum, han uti Svenska häfderna, i Carl d. XII:s spår intager; de konst, han gett beskydd och den sångkonst, han uplifvat, längre i seklerna följa hans namn. än hatet och partiskheten förmå befläcka det med sin orenda. Bellman, Thorild, Sergel och Ehrensvärd draga hans rycktes vagn igenom tiderna, och vid hans namn klappa alla hjertan, som i Sverige äga känsla för Snillet och det Sköna. Derför må gerna denna penna nedläggas, som ej behöft hvässas till skydd för hans ära. men som ej utan rörelse kunde fattas, när man såg skymfas den tid då Ljusets af Svenska Snillet, för första gången bröt igenom Seklerna, för att öfverstråla alla samtida nationers,

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Ut i ett bref från Bitolia af den 26 och 27 Julii berättas, att man i Thessalien stridt trenne dagar efter hvarandra, d. 13, 14 och 15 Julii; hufvudträffningen skall likväl hafva förefallit d. 14 Julii, och berättelsen därom afgått den 20. Resultatet var fullkomligen till Grekernas förmån. Chorschid-Pascha hade, såsom bekant är, d. 24 Junii med ringa manskap ankommit till Larissa, då han den 1 Julii från Sultanen erhöll under rättelse om Capudan-Paschas död, och därjemte befallning, att upbjuda allt, för att utföra ett slag i Grekland, och därigenom åter väcka Muselmännens krigiska ande. Han kallade därpå genast hela Macedonien till vapen, och upfordrade alla Muselmänner från 12 till 60 året, att samla sig vid Larissa, emedan han väl visste, att innevarande års fälttågs öde berodde af detta företag. Turkarne tillströmmade skarvis, och såsom genom ett underverk hade Chorschid-Pascha d. 12 Julii en armé af 50 till 60,000 man, som han delade i trenne corpser. Icke mindre än 8 Paschar och 48 Beier skola hafva församlat sig omkring honom, med hvilka han d. 11 Julii höll en krigs-conselj. Den 12 lit han kalla alla officerare till sig, och för att höja deras mod förklarade dem; att de moseovitiska Ghaurerne nu hade öfvergifvit sina trosförvandter för deras inre oroligheter, (ehuru de förut förledt dem till deras ogundagtiga företag,) och slutat fred; Porten hade ingen ting mer att frukta från Donau-sidan; Donau-arméen voro redan ut-

der marsch till deras hjälp; den stora turkiska flottan hade landat vid Patra, och 15000 man Turkar stodo Grekerne i ryggen. Rikt bytteväntade öfver allt på de tappre Muselmännen, och de behöfde icke göra vidare än rycka fram." -- Turkarne, som trodde sin anförars bedrägeliga ord, framlågade den 13 med stolt mod och hade om aftonen samma dag vunnit betydande fördelar, så att Chorschid-Pascha med tatarer kunde till Constantinopel afsända många öron och hufvuden. Men den 14 Julii, då Tarkarne trodde sig redan hafva eröfrat Thermopylerns pass å ena sidan och Neaptras å den andra, följde det stora slaget. De nye Hospodaren Stourdzas och Ghikas utnämning meddelade Reis Effendi, enligt underrättelser från Constantinopel af d. 1 Augusti, redan den 13 Julii åt österrikiska och engelska ministrarne genom en kort note. Senare följde en den 16 daterad utförlig note, som torde vara den sista communication, som Porten afgifver rörande det bekanta ultimatum, och som väl läker blifva likasom slutet på dessa märkvärdiga underhandlingar. Den är författad på Fransyska språket och i den gamla tonen. Den höga Porten, heter det ibland däri, har beslutat, att icke mer åt någon Grek. om han och icke deltagit i insurrectionen, gifva något embete i Furstendömena, eller någon annan beställning. Hospodarenne voro utnämnda uti Bojarerne Ghikas och Stourdzas personer, men kunde icke hålla det vanliga offentliga tåget i Constantinopel, emedan de kommit utan följe; därför skall Porten lämna dem Mihmidars (ledsagare) och hade åt General-gouverneuren öfver Furstendömena Seraskieren i Silistria, Mehmed Selim Pascha updragit installationen. Furstendömenas utrymning ginge för sig, sedan lugnet så där tämligen blifvit återställt. Porten väntar därför, att Ryssland äfven tager sådana steg, som kunna bidraga till förtroendets återställande, och tillbakagifver de fästningar som det ännu innehafver i Asien äfvensom utlämbar de flyktade Grekerne. -- Porten har således under dessa underhandlingar och ända till deras slut, egentligen icke eftergifvit i något. och byrå Mahiavell skref redan för 400 år tillbaka har bekräftat sig: "För att lära politiken, måste man begifva sig till Constantinopel. -- Ifrån Bojaren Stourdza, den utnämnde Hospodaren i Moldan, hafva anmaningar från Constantinopel ingått till de i Czernowicz och Suczawa flyktade Bojarerne att återvända till deras hem, men hittills blifvit utan påföljd. Man vill i Jassi veta, att den nye fursten måst köpa sin utnämning med tryckande vilkor för landet.

Spanien. Den 10 Augusti gjorde den diplomatiska corpsen sitt första ceremonialbesök hos den nya ministern för utrikes ärendena, öfverste Evarito, S. Miguel. Ministern förde ordet med stor värdighet och fasthet, och yttrade, att Spaniens diplomatiska förhållanden hädanefter icke kunde eller fingo hafva någon annan basis, än redlighet och god tro. -- Man väntar stora förändringar uti den diplomatiska personalen. I slottet är man sysselsatt med förberedelserna till drottningens afresa till S. Ildesonse. Som det sedan Kejsare Carls tid är förstågängen, att en drottning i Spanien reser utan sin gemål, så tillägger man denna sak mycken vikt. -- Natten den 12 begärde slottsvakten att blifva förstärkt; man vet icke af hvad orsak. -- Flere Cortes' ledamöter af den bekanta Aug. Arguellos moderata parti hafva nu öfvergått till det rådande. -- Många brochurer utkomma med de häftigaste beskyllningar emot General Morillo. -- Ehuru Exalteradt stadsrådet är; har det likväl hos Konungen anhållit om de brottslige gardisternas benådande. De tillfångatagna Kongl. Karabiniererne, 204 till antalet, föras från Ciudad-real till Sevilla att ställas för krigsrätt. Man bemödar sig med värme, att bilda en corps af flyktade utländningar, under namn: De fria männernes legion. Proclamationer på alla europeiska språk skola inbjuda till inträde däri. Andre säga, att en italiensk och en cantabrisk legion skola organiseras, den senare bestämd, att upptaga Fransyska öfverlöpare. Dessutom skola Guerillas formeras i hela Norra delen af riket, såsom det bästa medlet emot landets fiender. -- Stadsrådet hade föreställt Konungen de olägenheter, hvilka uti detta ögonblick kunde upkomma genom dess afresa; Statsrådet församlade sig, och oaktadt Konungens hälsotillstånd afsades resan. Emellertid hade det rykte utspridit sig, att skjotsombytena icke blifvit återbudade, och förorsakade någon rörelse ibland folket. En deputation från Stadsrådet begaf sig till slottet, där Statsrådet åter församlade sig och utvärkade fullkomligt uphåfvande af alla träffade resenanstalter. Man försäkrar, att Konungen läfvat de artima Cortes' sammankallande till d. 24 December. Till dess har den nya ministern föresatt sig, att strängt utföra åtskilliga hittills utan verkan blefne decret af Cortes, i synnerhet det af d. 29 Junii, som anbefaller en mängd åtgärder rörande nationens statstillstånd och af Konungen sanctionerades den 10 Julii. Den nye finansministern har i alla tidningar låtit inrveckta ett circular, däri det heter, att adeln varit försumlig i afbördandet af sina ullagor, och embetsmännen anbefallas, att

bruka stränghet emot adlige och titulados. — Uti en rapport från landshöfdingen i Lerida af den 25 Julii förekommer följande: Leridas närvarande tillstånd är så olyckligt som det kan vara. Denna plats står på puneten att gå alldeles förlorad; emellertid är det den enda fria i provinsen af samma namn. Efter förlusten af fästningen Urgel har resningen gripit omkring sig med otrolig kraft, och landet, som i allmänhet är de uproriske tillgifvet, bildade människomassor, som reste sig till deras bistånd. De inföllo i Conque de Tresp, och general Perena blef tvungen att draga sig tillbaka till Arragonien. Bristen på trupper tillät icke, att agera emot Seo (Urgel), och som denna punkt hotades af de annalkande factionisterna, som redan innehade Balaguer, så måste man taga sin tillflykt till general Torrijos afdelning, som äfven ankom och slog fienden på alla sidor. Man försökte därpå att intaga Balaguer, men omöjligheten att verkställa detta, i anseende till artilleriets usla tillstånd, må gifva ett begrepp om våra fästningar, som lämna en sann bild af ett capitulations-tillstånd. Under det vi behöfva alla våra medel, för att å nyo företaga anfallet emot Balaguer, erfara vi, att cheferne Rumagosa och Miralles ankommit till Cervera med en makt af 2000 man och trenne fältstycken, och att den förre forfar att rigta sina anfall emot S.ta Colonna de Queralt. Nu bildade sig en ny massa i dalarne vid Urgel, Aragon och Praga, och vände sig den 23 emot Mequinenza. Knappt hade man erhållit underrättelse därom, förrän en colonne af 500 man fotfolk och 30 kavallerister skyndsamt begaf sig till denna punkt, dit de likväl icke nog hastigt kunde ankomma, ty i går ingick underrättelse från anföraren, Öfverste Osorio, att Mequinenzas kastell endast kunnat hålla sig några timmar och fallit i factionisternas händer. Å andra sidan vinla Montblanch och Sierra de Llena af band, och som vi måste förse alla puncter med det, som i strängaste bemärkelse är oumbärligt, för att icke efter de lidna förlusterna förlora denna plats, så finna de uproriske fullfrihet, att sysselsätta sig med sin organisation, och hvad som är ännu beklagligare, de hundrade tappre olycklige, som innehafva universitetet Cervera, äro öfverlämnade åt sitt öde. — Man kan göra sig en föreställning om denna provins' politiska tillstånd, då den helt och hållet är i rebellernes våld. I districtet Conque de Tresp har det gamla regeringsystemet med stadsråden blifvit återställt, såsom det var i början af år 1820. Så är det i Seo de Urgel, där regeringsjuntan uppehåller sig i fästningarne, och antager en consistence, som den

icke förut ägde. Cervera framställer samma bild. Flera församlingar af provinsen Lerida, änskönt hotade af hufvudstadens trupper, vägra att verkställa de befallningar, som gifvas dem; o. s. v.

England. De senaste tidningarne af d. 24 Augusti meddela intet synnerligt nytt. Konungen synes hafva yttrat stor tillfredsställelse öfver det sätt, hvarpå han blifvit emottagen i Skottland. Den meningen är tämligen allmän; att hertigen af Wellington afgår till congressen.

Peru. Underrättelser från Lima af den 10 Maji innehålla, att general la Serna var i Janja med 6000 man. Änskönt Protectorn i begynnelsen af April återkom från Trujillo, lämnade han likväl Marquisen de Torretagle vid öfverstyrelsen. Det var de europeiske Spaniorerne tillåt, att afresa med sin förmögenhet, så framt de icke ville hylla nu varande regering. Men då flere icke ville någotdera, hafva de blifvit tvungne, att begifva sig bort med qvarlämnande af deras halvva förmögenhet till statens bästa; för dem, som icke kunna betala öfverfarten, har regeringen sjelf befraktat fartyg. Likväl få de, som gjort utmärkta tjänster; sjukliga, och personer af 60 år och därutöver, qvarblifva. Naturalisationen kostar icke mer än 25 piaster, och för de fattige alldeles intet. Det är en månad sedan general Tristans division led ett nederlag. Han stod med 3000 man vid Ica, och angreps af endast 1800 man royalister från Huaca, förlorade 900 fångar, 300 fat krut och 3000 gevär. Independanternas styrka är 6000 man i och vid Lima och 3000 i Cuença, General S. Martin vill om en vecka öppna fälttåget. Den fiendtelige Generalen Canterac är i Huaca med 3000 man; la Serna i Cuzco med 2000; Valdez med 1000 uti Arequipa, utom hvilka hjälptrupperne under Ramirez kunna belöpa sig till 3 a 4000 man.

Stockholm. Kongl. Maj:t har d. 14 sist. Augusti upplöst Kommittéen för reglerandet af Rikets Styrelse-Verk, sedan denna Kommitté fulländat sitt arbete och inkommit med sitt betänkande. Särskilda vota låra vara bifogade af Kommittéens Ordförande Presidenten Baron Löfvensköld och af dess sist tillörordnade ledamot Kansli-Rådet v. Hartmansdorf, så att pluraliteten utgjorts af Just. Rådet Mannerstam, Just. Kanslern Bergensköld och Sekreteraren Granberg.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

Thorsdagen den 12 September.

Hvad betyder i allmänhet garanti och isynnerhet Ständernas garanti för Banken?

Garanti kallas på Svenska Borgen. Hvar och en känner tämligen, hvad detta ord innebär. Har jag borgat för en skuld, så måste jag betala den, om den egentliga gäldenären ej kan; har jag borgat för ett företag, så måste jag ombesörja, att det blir färdigt, eller ock ersätta dens förlust, för hvars räkning det skulle verkställas. Men ofta finnes garantier, som icke ingå under dessa penningberäkningar eller kunna med penningar lösas, såsom en vanlig borgen. Om en magt t. ex. garanterar en fred mellan två andra magter, eller en liten magts sjelständighet, så blir garantens skyldighet att antingen genom handling återställa den brutna freden, den förtryckta magtens sjelständighet, eller ock anfälla fredsbrytaren, förtryckaren. Då kan likväl hända, att fredsbrytaren, förtryckaren är för stark och slår både sin motpart och garanten. Denne sednare kan således icke fullgöra sitt löfte och måste anses, genom försöket och den goda viljan, hafva gjort allt, hvad af honom kan fordras.

På samma sätt förhåller sig med all personlig borgen, då fråga är om en anklagads inställande för rätta och hans brott, i fall han öfvertygas, ej kan med penningar försonas. Staten kan ej vara betjänt med löftesmannens straffande för ett brott, det han icke begått; ty meningen är icke, att samhället blott vill hafva någon straffad, lika godt hvem, då brott är begånget, utan däremot att den brottslige, och endast han, skall genom straffet, försona det förolämpade samhället. All personlig borgen, i sådant fall, är således en orimlighet, så vida icke löftesmannen (såsom i England brukas) ntfäster en viss summa pengar, hvilken han blir förfallen att betala, i fall brottslingen undkommer, eller ock iklädes en fångvaktares egenkap och ansvar.

Liksom moraliska personer i allt annat bruka ingå förbindelser som skola hållas, äfven långt efter deras död, hvilka först ingingo dem; så har man äfven sett borgensförbindelser ingås för evigheten och fästas vid alla borgesmannens efterkom-

mande, ehuru lagen annars funnit nödigt att bestämma tid, ja kort tid, inom hvilken all enskild borgen, om ock affattad i de allmänna och oinskränkta uttryck, förlorar sin förbindande kraft.

En sådan där evighetsborgen är Ständernas garanti för Banken. För att kunna närmare skärskåda naturen af denna garanti, vilja vi först anföra Ständernas egna ord. Vi hafva, säga de i 1668 års Riksdagsbeslut, oss "på det kraftigaste förbundet, thensamma (Banken) att försvara, beskydda och handhafva, så att then som anthingen sjelf några penningar i Banco insätter, eller ock af hvarjehanda tillfälle bekommer af medel theri någon avance, skall ofelbart och utan någon exception och invändning uti thetta allmänna förvaringsrummet och custodia publica, kunna theri öfver råda och commendera efter sitt eget goda nöje och behag. Och förthensskull ther någon, ehö then ock vara må, vetandes och viljandes, directe eller indirecte, med ord eller gärningar, hemligen eller uppenbarligen, under hvad pretext och sken thet ock vara må, i någon mätto theremot handlade, eller thet att förolämpa, hindra och contraveniera sökte, thensamme må theri före må blifva allvarligen ansedd som then, hvilken emot thet allmänna bästa sig förgriper, jemväl till följe theraf, som en Kongl. Förbuds och Riksens Stadgars Öfverträdare, utan all nåde och anseende till personen, allvarligen och exempelriten, andra slike vanartige till sky och varnagel, må afstraffad blifva".

Så lyder denna så mycket omskrifna borgensskrift. Ingen kan neka, att hon ju är i kraftiga ordalag uppsatt. Men hvartill förbinder hon verkligen?

Man har någon gång ansett henne förbinda ända därtill, att man tvungit samtliga rikets inbyggare att contribuera till bancosedarnes realisering; d. v. s. man har ansett Riksens Ständer hafva, i förhållande till alla medborgare, en vida större magt än en förmyndare äger i afseende på sin pupill. Han äger nemligen att förvalta dess egendom, sälja, köpa o. d., men icke att sätta honom i sådana förbindelser, mot hvilka ingen valuta erhålles, t. ex. borgensförbindelser.

Ett folk är tvunget att åt representanter up-

draga förvaltningen af sina angelägenheter. Men denna magt öfverlemnas, endast därför att högsta nöden kräfver; ty folket kan icke mangrant afgöra sina angelägenheter. Huruvida ombuden, genom detta uppdrag, äfven få rätt att för folkets räkning afgöra ämnen och ingå förbindelser, som icke egentligen äro folkets angelägenheter och som icke nödvändigt måste avslutas, om statens ur skall gå, det är en fråga, som här icke kan slitas. Så mycket kan man dock anmärka i förbigående, att ämnen finnas, dem man allmänt erkänt representationen icke kunna hufvudsakligen vidröra, t. ex. hos oss knecktekontrakterna.

Att bankverket icke egentligen varit ansett för en hela folkets angelägenhet eller hörande under national-representationen såsom sådan, ser man lätt däraf, att endast tre stånd i början (och ända till år 1800) garanterade. Man har också exempel, att dessa tre stånd ensame gjort sammanskott, för att ersätta yppade brister i banken. Redan i början af inrättningens verksamhet hade man företagit sig den, sedermera ty värr så ofta sedda, orimligheten att försträcka Kronan lån och sålunda grundlägga den olycksaliga sammanblandningen af statens och bankens affärer. År 1678 var statens skuld till banken redan 1,300 000 Dal. silfvermynt. De tre garanterande stånden gjorde då ett sammanskott, för att afbetala denna skuld; och orsaken, hvarföre just de ensame sammansköto, var troligen ingen annan än den, att de ville sanna sitt eget verks credit, emedan de insågo, att betalningen å kronans sida kunde, såsom erfarenheten sedan visat, blifva svårigheter underkastad. Annars har man i allmänhet icke sett bondeståndet blifva skonadt i fråga om afgifter till kronan.

Men garantien var äfven förenad med styrelse; borgesmännen hade åtagit sig att förvalta det verk, för hvilket de borgat. Säsom vi redan sett, var väl garantien ingen fördel, i fall den ofta skulle åtföljas af sammanskott till uprätthållande af bankens credit. Men man lär icke länge hafva fattat ordet garanti i denna mening; ett vingleri och en förblandning med statsfinancerna upstodo snart och gjorde överkställbar all tanke på verkligt upfyllande af garantien; i stället för garantiåterstod blott styrelse; banken var en statsaffär, fastän att i början hafva varit en privat affär, fastän ställd under garanti af en del af lagstiftande magten. Fjerde ståndet, som i början blott såg risquen och besväret och därför andadrog sig all befattning med det nya verket, begynte således yrka delaktighet däri, sedan det blifvit en allmän finance angelägenhet. Det var också högst obilligt, att ett

ämne, som så omedelbart hade inflytande på beskattning, näringar och enskild äganderätt, skulde behandlas endast af tre stånd, sedan det hunnit blifva fullkomligt allmänt.

Bondeståndets begäran bifölls dock icke förr än vid 1800 års Riksdag. Huru detta kunde anses för en grace, eller på hvad skäl det kunnat så länge vägras, har man svårt att förstå. De öfriga stånden borde visst icke misstycka, att en medcautionist (lika vederhäftig som de förra alla tillsammanantagna) erbjöd sig — i fall de nemligen ånsågo garantien för ett onus. Var den däremot icke egentlig garanti, utan blott rättighet att styra; så ägde man ingen grundad anledning att vägra bondeståndet deltagande i ett allmänt ämne, som icke mindre rörde detta stånd än något annat.

Allt det begrepp, man förr kan hafva gjort sig om betydelsen af ordet garanti, synes nu mera hafva försvunnit. Då man projecterar realisationer i våra tider, sker det af omtänka om landets bästa, ingalunda af öfvertygelse om en borgesmans pligt. Man anser Rikens Ständer från borgesmän med öfverupsigt hafva förvanladts till administratörer utan ansvarighet. Också torde Ständernas ansvarsskyldighet, då de betraktas såsom borgesmän, vara något föråldrad, efter så många onivålfningar, bankrutter, accorder. Rättvisa, så vidt den är möjlig, afscende på fordringsägarnes bästa, omsorg om bestånd och fasthet i penningväsendet, lära nu mer vara allt, hvad man kan fordra, i stället för ordgrant upfyllande af den primitiva borgensförbindelsen. Och huru vill man utkräfla borgen af en, som ej erkänner någon domstol öfver sig, som sjelf stiftar lagar för tillfället i sin egen sak, som är första och sista instans i sitt eget concurs-mål?

Däremot äger man alltid af garanten fordra helgd åt de löften, som göras, sedan man antagit, att concurer eller nya realisationer ej mer komma i fråga (och det antager man alltid vid hvarje realisation), ehuru man icke kan fordra de äldsta löftenas upfyllande. Utan all nytta är det dock kanske icke att påminna sig denna gamla garanti. Mätte de, som hafva magten i händer, icke för mycket glömma naturen af sin första befattning med banken och för mycket vänja sig att betrakta denna inrättning blott såsom en ekonomisk anstalt, lika lätt att förändra som bevillnings-förordningen!

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Från Seclin skriver man under d. 12 Augusti, att Grefve Norrmann, enligt från